

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Hudební umění

Hoboj

MAGISTERSKÁ PRÁCE

**FRANCOUZSKÁ HOBOJOVÁ ŠKOLA A JEJÍ VLIV NA
HOBOJOVOU ŠKOLU ČESKOU**

Anna Škreptáčová

Vedoucí práce: Prof. Jiří Mihule

Oponent práce: Odb. as. Jana Brožková

Datum obhajoby: 5. června 2018

Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, 2018

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Musical Arts

Oboe

MASTER THESIS

**FRENCH OBOE SCHOOL AND ITS INFLUENCE BETWEEN
BOHEMIAN OBOE SCHOOL**

Anna Škreptáčová

Supervisor: Prof. Jiří Mihule

Examiner: Odb. as. Jana Brožková

Date of Graduate: 5. června 2018

Academic degree: MgA.

Prague, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem magisterskou práci na téma

Francouzská hobojobá škola a její vliv na hobojobovou školu českou

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne 30. 4. 2018

Podpis diplomanta:

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a Akademie múzických umění v Praze.

Evidenční list

Souhlasím s tím, aby moje magisterská práce byla půjčována k prezenčnímu studiu v Knihovně Akademie múzických umění v Praze.

V Praze dne 30. 4. 2018

Podpis studenta:

ABSTRAKT

Tématem této diplomové práce je pojem *francouzská hobojobá škola* a následně vliv této specifické školy na českou hobojobou školu. Cílem práce je zjistit platnost tohoto pojmu v současnosti, podat faktické informace o francouzské hobojobé škole a zaznamenat vlastní zkušenost autorky s touto hobojobou školou. V úvodu autorka vysvětluje význam pojmu *francouzská hobojobá škola* v této práci, sděluje cíle práce a důvod pro výběr tématu. První kapitola se zabývá pojmem francouzská hobojobá škola a jeho významem v kontextu dnešní doby. Druhá kapitola popisuje historický vývoj francouzské hobojobé školy, francouzských výrobců hobojobů a současný systém hudebního vzdělávání ve Francii. Třetí kapitola na základě autorčiny zkušenosti zachycuje francouzské hobojoby, kteří působili v Čechách. Čeští interpreti, kteří mají spojitost s francouzskou hobojobou školou, jsou uvedeni ve čtvrté kapitole. Poslední kapitola zachycuje autorky zkušenost se studiem na pařížské národní hudební a taneční konzervatoři. Získané poznatky jsou shrnuty v závěru práce.

ABSTRACT

The topic of this Master's thesis is term of the French oboe school and then the influence of this specific school on the oboe school in Bohemia. The aim of the thesis is to find validity of this term at present, provide factual informations about French oboe school and write down the own experiences of the author. In the introduction the author explains the meaning of the term French oboe school in this thesis, author represents the aims of the thesis and the reasons for choosing a topic. The first chapter focuses on the term of the French oboe school and its meaning in the context of time. Second chapter describes the historical development of the French oboe school, the French oboe producers and the current system of musical education in France. The third chapter, based on the author's experience, is focused on the French oboists who worked in Bohemia. Czech interpreters who are connected with the French oboe school are mentioned in the fourth chapter. The last chapter describes the author's experience with studying at the Paris National Conservatory of Music and Dance. Gained knowledges are summarized in the end of the thesis.

Obsah

Prohlášení.....	3
Upozornění	3
Evidenční list.....	4
ABSTRAKT	6
Obsah	7
Úvod	9
1 Pojem francouzská hobojobná škola	10
1.1 Má osobní zkušenost	10
1.2 Faktory propojení hudebního světa	14
2 Historický vývoj hoboje a hobojobné školy ve Francii	16
2.1 Výrobci hobojobů ve Francii	17
2.2 Vznik Pařížské konzervatoře	21
2.3 Současné hudební vzdělání ve Francii.....	22
3 Francouzští hobojobisté v Čechách	26
3.1 Interpretační soutěž při festivalu Pražské jaro	26
3.1.1 Johaness Grosso.....	27
3.1.2 Ivan Podyomov.....	28
3.1.3 Pierre Pierlot.....	29
3.2 Mistrovské kurzy na českých hudebních vysokých a středních školách	30
3.2.1 Hobojobné kurzy na Akademii múzických umění v Praze	30
3.2.2 Hobojobné kurzy na Janáčkově akademii múzických umění v Brně	31
3.2.3 Hobojobné kurzy na Ostravské univerzitě	32
3.2.4 David Walter.....	33
3.2.5 Pražská konzervatoř	34
3.2.6 Christian Schmitt	34
3.3 Francouzsko-česká hudební akademie Telč	36
3.3.1 Jean-Louis Capezzali	38

3.3.2	Jérôme Guichard	39
3.3.3	Fabien Thouand	39
3.4	Francouzští hobojisté, kteří se objevili v Čechách v rámci koncertní činnosti 40	
3.4.1	Céline Moinet.....	40
3.4.2	Albrecht Mayer	41
4	Česká hobojová stopa ve Francii	42
4.1	Michaela Hrabánková	43
4.1.1	Rozhovor	44
4.2	Studenti AMU na Erasmu.....	46
5	Osobní zkušenost	48
5.1	Poslech ostatních studentů, kolektiv v hobojové třídě	50
5.1.1	Gabriel Pidoux	52
5.1.2	Jacques Tys	53
5.2	Hodiny s Davidem Walterem.....	53
5.3	Množství skladeb	54
5.4	Cvičení.....	Chyba! Záložka není definována.
5.5	Orchestr	55
5.6	Komorní hra	57
5.7	Shrnutí - očekávání vs. reálná zkušenost.....	58
6.....		60
Závěr		60
7 Přílohy		63
Příloha č.3.....		67

Úvod

Pojem *francouzská hobojobá škola* je v této diplomové práci označením pro specifický styl hry na hoboj, jakožto pro určitý způsob hudebního vyjadřování a práci s konkrétními výrazovými prostředky; dále označením názorů a způsobu výuky, spolu s tradicí představitelů této hobojobové školy. Tento význam je poněkud abstraktní a jsem si vědoma, že jde do jisté míry o subjektivně zbarvený pohled založený na osobní zkušenosti pozorovatele. V druhém smyslu označuje pojem francouzská hobojobá škola historické události, vývoj konkrétních institucí, významné osobnosti, repertoár nebo konkrétní používané nástroje; jde tedy o fakticky podložené informace, bez kterých by první význam pojmu nemohl existovat.

Tato diplomová práce obsahuje kapitoly zaměřené na historické události, fakta a základní informace např. o současném hudebním školství ve Francii; zároveň však zachycuje osobní zkušenosti z mého studijního pobytu v Paříži či názory a zkušenosti dalších hobojobistů související s francouzskou hobojobovou školou. Mou velkou snahou bylo dodržet rovnováhu mezi oběma těmito okruhy.

Hlavním cílem a podnětem pro vznik této práce, byla snaha zjistit, zda v dnešním propojeném a otevřeném světě ještě můžeme hovořit o specifické hobojobové škole. Na francouzskou hobojobovou školu jsem se zaměřila z důvodu, že je mi osobně blízká, a také z důvodu zmíněné studijní zkušenosti, kterou v práci zaznamenávám.

Vzhledem k poměrně snadnému přístupu k informacím v dnešní době, bylo mým cílem zachytit spíše události, názory a zkušenosti nejen současné generace hobojobistů, spojené s francouzskou hobojobovou školou. Cílem bylo též přiblížit osobnosti francouzské školy, které působily v Čechách.

Francouzská hobojobá škola především z hlediska vývoje, je velmi širokým tématem a uvědomuji si, že téměř každá z kapitol této práce by se dala zpracovat v samostatnou diplomovou práci. Budu ráda, pokud tato diplomová práce poslouží jako inspirace k dalšímu podrobnějšímu a úzce zaměřenému pohledu na některé z daných témat.

1 Pojem *francouzská hobojobá škola*

1.1 Osobní zkušenost

S *francouzskou hobojobou školou* jsem se poprvé setkala na hudebních česko-francouzských kurzech v Telči v roce 2009, a to ve smyslu setkání s odlišným stylem výuky, poslechem hobojobů z Francie a setkání s profesorem Jean-Louisem Capezzalim. Tato prvotní zkušenost na francouzsko-české akademii mi dala podnět začít více přemýšlet nad různými způsoby interpretace, pomohla získat nové představy o možnostech tónu, rozšířit si přehled o hobojobém repertoáru a získat srovnání s ostatními studenty.

Při poslechu studentů z Francie mi učarovala hlavně barva tónu, kvalitní technika a lehkost, s jakou někteří, zejména starší studenti hráli. Nyní, při zpětném zamyšlení zjišťuji, že přestože od těchto kurzů uplynula téměř jedna dekáda let plná dalších kurzů a zkušeností z hudebního světa, přesně tyto aspekty hry mi imponují stále a zároveň pro mne osobně definují charakteristické rysy francouzské hobojobé školy. Pokud bych tedy měla shrnout znaky francouzské hobojobé školy, co se týče způsobu interpretace a hry na hobojob, byly by to pro mne osobně právě tyto výše uvedené aspekty. Barvou tónu myslím konkrétně měkký kulatý tón, který má určité živé jádro. Dalším aspektem, který k mé osobní definici francouzské hobojobé školy přibyl časem, je způsob frázování, který bych popsala jako maximální provázanost a plynulost melodické linky, směřující vždy k vrcholům hudby, která je možná jen díky kvalitní podpoře dechu, tedy spolehlivě zvládnuté technice bráničního dýchání interpreta.

Co se týče zmíněné lehkosti, s jakou někteří interpreti hrají, ta může být ovlivněna několika faktory. Dle mého názoru je podmíněna kvalitními a hráči vyhovujícími strojky, které hobojobistu neomezují, ale naopak umožňují uvolněný způsob hry. Jsou též intonačně spolehlivé a umožňují velký dynamický rozsah, spolehlivé nasazení tónu v celé dynamické škále a hru staccato. Pokud jakákoliv z těchto vlastností chybí, je nezbytná kompenzace od hráče, která může ubrat zmíněné lehkosti. Dalším způsobem jak získat lehkost projevu, může být rozvržení skladby na fráze, které jsou „odpočinkové“, stagnující a fráze, které naopak vyžadují

větší koncentraci nebo v sobě mají určitou gradaci nebo jiný prvek tvořící napětí. Odpočinkové ve smyslu pomyslného uklidnění hudby, ne uvolnění ve smyslu ztráty koncentrace. Ve většině skladeb jsou tato místa zklidnění dokonce naprosto žádoucí a nezbytné i pro posluchače. Hudba je založená na kontrastech mezi klidem a napětím; nabízí se tedy využití této skutečnosti k možnosti úspory energie při provedení interpretem.

Tento přístup k práci se skladbou jsem důkladněji poznala při hodinách pod vedením hobojistky Nory Cismondi na pařížské národní konzervatoři (CNSMDP). Je to přístup, který pracuje s pojmem „*směr*“ fráze, se kterým jsem se osobně setkala právě v hodinách francouzských profesorů, a který považuji osobně za velmi zásadní. Lehkost hry se samozřejmě neobejde bez s jistotou zvládnutých technicky náročnějších pasáží. Dalším, velmi subjektivním, faktorem co se týče lehkosti ve hře hobojistů francouzské hobojobové školy, je pro mne jistá životní filozofie a povaha francouzského národa. Tento faktor zmiňuji s nadsázkou, a jsem si vědoma, že můj pohled může být zkreslený, ale dojem, který jsem si odnesla ze svého studijního pobytu v Paříži je, že se francouzští profesori i studenti hrou na hoboj baví, což se pochopitelně promítá do samotné interpretace a přenáší na posluchače. Tím rozhodně nemám na mysli, že by se hobojisté v jiných zemích při hře trápili; jde pouze o míru zaujetí a přístup ke hře, který jsem si v Paříži uvědomila. Podotýkám, že se nejedná o účelový, násilně přidaný prvek nebo afekt do hry, celý tento faktor pro mne vychází z autenticity.

Tento přístup zčásti ilustruje výrok hobojisty Jeana–Louise Capezzaliho, který mi adresoval během letních kurzů: „*nenut své tělo dýchat, nech ho dýchat*“.

V souvislosti s tímto aspektem interpretace bych ráda zmínila koncert z řady komorních koncertů Pražské komorní filharmonie, který proběhl 29. ledna 2018 v Českém muzeu hudby v Praze pod názvem Hudba francouzského dvora 18. Století, kde interpreti Vladislav Borovka – hoboj, Tomáš Františ – fagot a Olga Dlabačová – cembalo provedli skladby Jacquese Dulphyho, Françoise Couperina nebo Marina Maraise a dalších autorů způsobem, který dle mého názoru obsahoval právě tuto zmiňovanou lehkost a určitou „zábavu“.

1.2 Pojem francouzská hobojobá škola v kontextu historie české školy

Nutno podotknout, že pojem *francouzská hobojobá škola* byl vnímán odlišně v průběhu historie. Moderní vývoj české hobojobé školy ve 20. století by se vzhledem k politickým souvislostem dal rozdělit na dobu před rokem 1989 a dobu následující. Českou hobojobou školu před tímto zlomovým rokem ovlivnila zejména hobojobá škola německá, především ze zeměpisných důvodů a z důvodů jazykových.

Je paradoxní, že jeden z nejvýznamnějších představitelů české hobojobé školy, učitel na pražské konzervatoři a hobojobista Národního divadla Arnošt König (1838 – 1915) byl německého původu, přesto však byl obdivován za svůj výjimečný tón. Dochovaly se dokonce tiskové zprávy, které jeho tón označují jako „*kulatý, plný oproti úzkému, skoro pískanému zvuku obojistů německých*“.(1) Ve stejné zprávě stojí též popis: „Potom ozývaly se z hlubin orchestru či z koncertního podia hudební fráze nekonečně v dechu jemné a oblé a přec vypracované do posledního detailu, dle nichž po slepě jste poznávali, že v orchestru sedí Prof. König.“ Hobojobista Václav Smetáček však ve své Škole Arnošta Königa označuje jako představitele „německého způsobu hry“.(2)

Pan Profesor Jiří Mihule popisuje německou hobojobou školu z hlediska hudebního projevu jako spolehlivou, tvrdou v hudebním projevu, který postrádal českou kantilénu. „*Mělo to tvrdý vojenský límec*“. Právě otec Jiřího Mihuleho studoval hru na hobojob pod vedením Ladislava Skuhrovského. V té době se do Čech začaly dostávat první nástroje značky Cabart, které ale nebyly intonačně příliš stabilní. Ladislavu Skuhrovskému je přisuzována zásluha zavedení francouzských nástrojů do Čech (v roce 1922). (3)

Žákem Ladislava Skuhrovského na konzervatoři a jeho pozdějším kolegou na AMU po jejím otevření v roce 1945 byl František Hanták. Jeho zásluhou se do Čech rozšířil způsob bráničního dechu. František Hanták po válce navštěvoval v Anglii Leona Goosense, který se tímto stylem dýchání inspiroval u zpěváků a své poznatky českému hobojobistovi předal.

V dnešní době je brániční dech již běžným pojmem. Většina způsobů a prostředků, na které výše uvedení hobojobisté přicházeli sami, jsou pro nás dnes

samozřejmostí. Díky dostupnosti nástrojů a dalším faktorům, kterým se věnuji v následující kapitole, ubývá markantních rozdílů mezi hoboiovými školami. Nejvíce specifickou školou zůstává hoboiová škola americká. *„V éře globalizace, která se pochopitelně projevuje i v umění, potažmo hudbě se o tzv. národních školách již de facto nedá příliš hovořit. Ještě snad v 90. letech 20. století tomu bylo jinak, byla zde jakási německá, respektive francouzská "představa hry na hoboj". Specifika v pojetí se týkala především zvukové stránky a práci s tónem“* uvažuje hoboista Vilém Veverka.

„A pak se stane to, že slyšíme jeden orchestr, druhý, slyšíme třicátý orchestr a vlastně nevíme v čem je rozdíl, protože všechny znějí v podstatě stejně. A tolik z nich je úžasných. Nádherné orchestry s výbornými hudebníky. Čím to je, že v posledních možná padesáti letech nastal ten proces, že se orchestry svým zvukem stále více podobají jeden druhému. Já myslím, že to má hodně důvodů; svět je stále více globalizovaný, otevřenější, mnohem menší díky komunikaci, nahrávky, a lidé cestují a stále více víme o tom, jak se dělá hudba v jiných zemích, atd. Což přináší určitou stejnorodost, stejný výraz“.

Nicméně dle mých osobní zkušeností rozdíly mezi hoboiovými školami, alespoň co se týče způsobu interpretace, existují. Během mého studijního pobytu v Paříži jsme například řešili, zda pojetí skladby, které jsme vypracovali v Paříži, bude kladně přijato i na konkurzu v Čechách. Tyto obavy pramenily ze zkušeností Profesora Davida Waltera. Pojem francouzská hoboiová škola je pojmem, který je mezi hoboisty stále používáný a pro většinu interpretů současné generace vyjadřuje stejné aspekty, což dokládají následující kapitoly.

1.3 Faktory propojení hudebního světa

Za vymizení markantních rozdílů mezi hoboiovými školami v Evropě vděčíme mnoha faktorům. Hlavním faktorem je rychlost a míra šíření informací. Zásadní vliv z tohoto hlediska, konkrétně z hlediska dostupnosti informací, šíření nových technologií a postupů, sdílení nahrávek, notového materiálu nebo událostí; má internet a sociální sítě.

Dalším naprosto zásadním vlivem je možnost a rychlost cestování. Osobní zkušenost je nejefektivnějším způsobem učení; díky možnosti cestování máme možnost setkávat se osobně se zahraničními osobnostmi ať už přímo v místě jejich stálého působení nebo na mnoha mistrovských kurzech nejen v Evropě. Mistrovské kurzy jsou fenoménem, který spojuje mladé hoboisty a studenty z různých koutů světa. Právě kurzy nabízí studentům možnost, jak poznat odlišnou „školu“, i když tato zkušenost může být lehce zkreslená, zejména vzhledem k časově omezenému trvání kurzů. Mistrovské kurzy často přispívají i k propagaci hudby do povědomí veřejnosti. Co se týče hoboiových škol, nejsou výjimkou kurzy, na kterých společně působí profesori, kteří představují odlišné hoboiové školy. Takovým příkladem jsou například kurzy v německém Sasku, kdy v rámci „Norddeutsche Oboentage“ v roce 2015 působili profesori Emanuel Abbühl, Maurice Bourgue, Maarten Dekkers, Nick Deutch, Marc Schäferdieck, Jacques Tys, David Walter a Ralph van Daal.

Dalšími zásadními prostředky, které umožňují studentům poznávat odlišné školy, jsou mezinárodní vzdělávací programy a stipendia (např. Freemover). Nejvíce využívaným programem je v současnosti výměnný program Erasmus. Tento program byl spuštěn v roce 1987, kdy proběhly první studijní výměny zhruba 3000 studentů v rámci jedenácti zemí (Belgie, Dánsko, Německo, Řecko, Francie, Irsko, Itálie, Nizozemsko, Portugalsko, Španělsko a Anglie). Česká Republika se k programu připojila v roce 1998 spolu s Kypr, Maďarskem, Polskem, Rumunskem a Slovenskem. V letech 2007 až 2013 byl Erasmus součástí Programu celoživotního vzdělávání Evropské Unie. Od roku 2014 je nahrazen vzdělávacím programem Evropské Unie Erasmus+. Díky systému převádění kreditů „The European Credit Transfer System“ (ECTS) mají studenti možnost převádět kredity získané v zahraničí do své domovské instituce, díky čemuž není nutné kvůli Erasmusu přerušovat studium nebo měnit studijní plány. (4)

Dalším významným faktorem, který přispívá k propojování studentů, je fenomén mezinárodních orchestrů pro mladé interprety a fenomén festivalových orchestrů. Tyto orchestry pořádají zpravidla každoročně konkurzy, které se konají v evropských metropolích a na které se hlásí obrovské množství mladých interpretů. Například na konkurz do prestižního orchestru festivalu Verbiér v roce 2015 dorazilo dohromady ze všech konkurzních míst přes 1000 uchazečů. Gustav Mahler Jugendorchester (dále jen GMJO), založený v roce 1986/1987 ve Vídni z iniciativy Claudia Abbada, obdrží každoročně v průměru 2000 přihlášek. Účast v některém z těchto prestižních orchestrů je cennou vizitkou pro mladé hudebníky. Z českých hobojistů se v GMJO objevil například hobojista Vojtěch Jouza (*1966), Vilém Veverka (*1978), Martin Daněk (*1989) nebo Jan Souček (*1983). Hobojista Martin Daněk byl také členem orchestru The European Union Youth Orchestra (EUYO); evropského turné v rámci tohoto orchestru se účastnila i Barbora Trnčíková (*1995) v roce 2014.

Unikátním projektem je orchestr Chamber Orchestra of Europe. Tento orchestr byl založen v roce 1981 skupinou hudebníků, kteří působili v roce The European Union Youth Orchestra (založen v roce 1976), a po skončení působení v EUYO měli ambice pokračovat společně ve spolupráci na profesionální úrovni. Dnes orchestr patří mezi přední světová tělesa a spolupracuje s předními dirigenty, jakými jsou Bernard Haitink, Nikolaus Hanoncourt nebo Sir András Schiff. Osobně jsem měla štěstí slyšet tento orchestr na koncertě v malém sále pařížské filharmonie v listopadu 2016, a tento koncert byl mým největším hudebním zážitkem ze všech koncertů, které jsem navštívila během svého studijního pobytu v Paříži. Na programu zazněla Haydnova symfonie č. 59, klavírní koncert č. 17 Wolfganga Amadea Mozarta a Schubertova symfonie č. 5. Sólistou byl Piotr Anderszewski. Hobojové party hráli Kai Fröembgen a Rachel Frost, kteří předvedli dle mého názoru fenomenální výkon, stejně jako ostatní hráči všech nástrojových sekcí, kteří – přestože dirigent Vladimír Jurowski v některých chvílích orchestr téměř nedirigoval, nastupovali s neuvěřitelnou přesností společně. O síle provedení programu značí i fakt, že po skončení Schubertovy symfonie byla viditelně dojata i pánská část publika, které si vyžádalo přídavek.

2 Historický vývoj hoboje a hobojevé školy ve Francii

O vzniku a historii vývoje hoboj již vzniklo mnoho samostatných odborných prací. Historie dvouplátkových nástrojů sahá až do starověku. Podle historických pramenů, byla třtina, kterou používají hoboisté k výrobě strojků v dnešní době, zvaná arundo donax, používaná ke stejným účelům ve starém Řecku již před 2500 lety.

Existuje několik teorií přímých předchůdců dnešního hoboje. Jedna z teorií vychází z předpokladu, že předchůdci hoboje byly asijské a orientální nástroje, které se do Evropy dostávaly díky Arabům a jejich obchodním cestám. Tato teorie odkazuje na předchůdce ze zemí jako stará Indie (nástroj zvaný „otu“) nebo z území střední Asie (tzv. „zamer“, či „zurnu“). Nálezy poukazují i na nástroje používané ve východní Asii, v Egyptě, Mexiku, či Řecku (zde má předchůdce hoboje podobu nám velmi známého nástroje „aulos“). Importovaný nástroj se v arabštině nazývá „bok“ a zdomácněl ve Španělsku pod novým jménem „albog“. Další vývojový stupeň vedl k vynálezu tzv. „šalmaje“. (5)

Další teorie poukazuje na nástroje používané v evropských zemích a to především ve Francii. Podle této teorie vychází hoboj ze zvláštního typu dud, zvaných „musette“, na něž se dalo hrát i při odstranění vzduchového měchu. Tomuto typu hry na musette se začalo přezdívat „musette de Poitou“, později „hautbois de Poitou“. Když bychom chtěli srovnat musette se šalmajem, zjistíme, že šalmaj byl mnohem lidovější nástroj než musette, a kromě jiného na něj bylo hráno nejen dvojitým, ale také jednoduchým plátkem.

Zásadní konstrukční změnou, která umožnila vznik hoboje, bylo odstranění kotlíku, jež zakrýval strojek. Zhruba do období přelomu 16. a 17. století se totiž stále hrálo na nástroje tím způsobem, že dva plátky tvořící strojek (tzv. hlasivku nástroje) byly zakryty uvnitř nástroje a hráč foukal do otvoru, který mu jen velmi drobně umožňoval ovlivňovat sílu zvuku, intonaci, či barvu tónu. Nevíme, kdo tyto první konstrukční změny provedl (první zmínky o použití nástroje totiž pocházejí ze Salcburku již z roku 1628). Nicméně ve Francii jsou se zdokonalením hoboje a jeho konstrukčními změnami v polovině 17. století spojováni francouzští dvorní muzikanti Jean Jacques Hotteterre (umírá 1720) a Michel Philidor (1610 – 1679).

Z doby francouzského krále Ludvíka XIII. známe jméno znamenitého královského hobojisty Michela Danicana. Ke značnému rozkvětu hoboje přispěl ředitel královské opery Ludvíka XIV., francouzský skladatel Jean Baptiste Lully (1632 – 1687), který nástroj využívá v orchestru již roku 1664. /kubát smetáček/ Mezi zvučná jména hobojistů této doby patří Sammartini z Itálie, Loeillet z Belgie, nebo rodina čtyř bratří Besozziů z Parmy, kteří byli virtuosi na dechové nástroje a díky značnému cestování byli známí po celé kulturní Evropě.(6)

2.1 Výrobci hoboju ve Francii

Paříž byla v letech 1800-1840 centrem evropského intelektu, byla také nejvytíženějším městem Evropy, co se týče výroby hudebních nástrojů. Berlín, Drážďany, Lipsko, Praha a Vídeň byly centry výroby dechových nástrojů ve východní Evropě, ale co do počtu výrobců nebo vyrobených nástrojů se nikdo nemohl rovnat francouzské metropoli.

Bylo to dáno především politickými faktory. Francie byla od dvanáctého století rozsáhlým jednotným státem pod vládou krále, po celou dobu s Paříží jakožto politickým centrem a centrem vzdělanosti. Střední a východní Evropa byla však až do devatenáctého století tvořena relativně malými zeměmi bez společného uměleckého nebo kulturního centra. Státní akademie pro výjimečně nadané zpěváky a herce byly v Paříži založeny Ludvíkem XVI v roce 1784 a 1786. Národní (později pařížská) konzervatoř byla založena v roce 1793.(7)

Tato národní umělecká centra byla zachována i odlišnými měnicemi se francouzskými vládami během zvrátů Francouzské revoluce nebo Napoleonské éry. Instituce sloužily k soustředění francouzských hudebních, dramatických a baletních zdrojů v Paříži.

Během Napoleonských válek (1792 – 1815) byla většina Evropy podmaněna a značně vysílená. Výrobci hudebních nástrojů v Paříži dosahovali relativní stability, díky obchodům s profesionálními hudebníky a studenty a hudebníky francouzského vojska.(8)

Většina francouzských hobojistů kolem roku 1800 používala 2 až 4 klapkové hoboje. První profesor hoboje na národní pařížské konzervatoři Francois Alexandre Antoine Sallantin používal čtyřklapkový hoboj. Podle jiných zdrojů Sallantin používal dvanáctiklapkový nástroj výrobce Delusse; ve skutečnosti však bylo osm klapek přidáno na nástroj až po jeho smrti. Následníkem tohoto hobojisty na konzervatoři byl Auguste Georges Gustave Vogt, který zpočátku hrál na čtyřklapkový hoboj, později, kolem roku 1824 však přešel na nástroj zn. Delusse se sedmi klapkami. Další profesor, Louis Satnislus Xavier Verroust, používal devítiklapkový hoboj značky Tulou. Všechny tři zmíněné hoboje jsou dochovány a umístěny v Muzeu hudby v Paříži.

Přidávání klapek na hoboj bylo reakcí na požadavky nových hudebních stylů a zvyšování rozsahu, které přišly se začátkem 19. století. Mnoho hráčů bylo k tomuto trendu přidávání klapek skeptických, mladší generace však vítala možnost zjednodušení hráčské techniky. Hobojistou, který se zabýval vylepšováním možností hoboje, byl virtuos a později výrobce hoboju, Henri Brod (1799 – 1839). Brod pocházel z Paříže. Ke studiu na konzervatoř nastoupil ve svých dvanácti letech a ve věku dvaceti let se stal hráčem na druhý hoboj v orchestru Opery, po boku svého profesora Vogta. Ve své Metodice z roku 1826 uvádí, že nejlepší hoboje jsou vyrobené v Paříži u Triéberta. Hoboje od Delusse jsou rovněž považovány za velmi dobré, ale vyžadují vždy přidání klapek, jelikož v dobách Delusse mívali nástroje pouze dvě klapky.(9)

Díky sociální nestabilitě Francouzské revoluce a Napoleonské éře byli nejlepší hobojisté hrát na nástroje vyrobené výrobcí, kteří zemřeli před několika desetiletími. Panuje také mnoho nejasností a nepřesností kolem dochovaných jme výrobců z této doby. Jisté je, že Henri Brod získal pomůcky a potřeby na výrobu hoboju od Delusse a pokračoval v jeho práci. Kromě mechanických změn, které souvisely s přidáváním klapek, pracoval též na vylehčení nástroje a zkoušel využití nových typů dřeva a jejich vliv na kvalitu zvuku. Například použitím cedrového dřeva docílil měkkého zvuku vhodného do malých prostor. Možná i v souvislosti s těmito pokusy si vysloužil od skladatele Cherubiniho přezdívku „Malý zvuk“ (Petit son).(10)

Výše zmíněný Guillaume Triébert (1770 -1848), původním jménem Georg Wilhelm Ludwig Triebert, přišel do Paříže v roce 1804, ze Stornodorfu, z území dnešního Německa a o sedm let později získal francouzské státní občanství. V roce

1810 založil svůj vlastní ateliér a jeho první obchodní logo mělo podobu malé věže s třemi kameny na cimbuří. Po jeho smrti pokračovali ve vedení výroby jeho synové Charles-Louis a Frédéric. V současné době reprezentuje, a doposud neustále navazuje na odkaz prvních mechanizovaných hoboju Guillaumea Triéberta, firma Lorée. Hoboj značky Triebert vlastnil též v Čechách známý Hans de Vries.

V roce Beethovenovy 9. symfonie, 1824, byly obecně používány především 10ti-13ti klapkové nástroje; německé hoboje byly vybavené více klapkami než francouzské. V roce 1825 výrobce dřevěných dechových nástrojů v Mohuči Schott vyráběl 14ti klapkové nástroje. Podobný model pod značkou Sellner byl hojně používán ve východní Evropě a v Itálii až do 20. století.(11)

Mezi další významné výrobce hoboju ve Francii patří Frédéric Guillaume Adler, další německý emigrant, který působil v Paříži od roku 1808 do své smrti v roce 1854. Mezi jeho současníky patří Denis Buffet, který si v roce 1825 otevřel dílnu v Paříži a proslavil se především výrobou 13ti klapkových klarinetů. Právě jeho syn Jean-louis stojí za vznikem současné firmy, která od roku 1836 působí pod názvem Buffet Crampon a kromě jeho jména nese i jméno jeho manželky Zoe Crampon. Z bohaté historie této firmy, jejíž výroba se v průběhu let rozšířila i do německého Markneukirchenu, bych zde uvedla rok 1994, kdy Buffet Crampon přichází s technologií Green Line, tedy výrobou hoboju z kompozitu rekonstruovaného ebenu z Mozambiku, který zachovává zcela akustické vlastnosti a má poskytovat spolehlivost a dlouhověkost nástroje; a dále rok 2012, kdy firma uvádí nový hoboje „Orfeo“, z řady Green Line, vyznačující se inovativním designem a vynikající akustikou.(12) Na tento model v současnosti hraje člen Státní opery v Praze Jiří Šesták.

Francie je skutečnou velmocí výrobců hoboju a jeho příbuzných nástrojů, jako je anglický roh nebo hoboje d'amour a další nástroje z „hobojové rodiny“. Výčet a historie všech francouzských výrobců by vystačily na samostatnou diplomovou práci, proto jsem se rozhodla zaměřit jen na zmínku francouzských výrobců, jež jsou významní z historického hlediska nebo jsou v současné době nejvíce využívány. Nejvíce rozšířeným francouzským výrobcem hoboju je v současnosti firma Marigaux. Firma byla založena 12. ledna 1935 pod názvem Strasser Marigaux a původně se zabývala výrobou saxofonů, fléten, hoboju a klarinetů. Společnost se usadila na adrese 144 boulevard de la Vilette, kde sídlí dodnes. V současné době se výroba soustředí pouze na výrobu hoboju a jeho příbuzných nástrojů. Nástroje jsou

distribuovány do šedesáti zemí celého světa. Unikátem tohoto výrobce je řada nástrojů „M2“, tedy řada nástrojů, které jsou rozvrženy do dvou dílů, místo obvyklých tří, přičemž firma nabízí tři varianty délky vrchního dílu ve dvou variantách materiálu, a to ve variantě z grenadilového dřeva nebo z kompozitního materiálu. Mezi nástroji řady „2001“ je pak zařazen model 2009 v ojedinělé variantě „altuglas“.

Mezi další současné přední francouzské výrobce hoboju patří firma Rigoutat, založená v roce 1922 nebo zmíněný Lorée Paris, který též přebral v roce 1974 jiného původního výrobce a to firmu Cabart, založenou v roce 1893, která je nyní označením řady studentských modelů Lorée. Tváří Lorée je česká hobojistka působící ve Francii Michaela Hrabánková.

Za zmínku stojí i nejmladší výrobce hoboju v Paříži, firma Fossati Paris, oficiálně založena v roce 1986 zakladateli Gerardem Fossatim a Pascalem Emerym, kteří oba původně pracovali pro nástrojovou dílnu Rigoutat, kde se v roce 1974 poprvé setkali.

Co se týče nástrojů používaných v České Republice, tak zatímco hobojista Václav Smetáček ve své Škole hry na hoboj z roku 1938 uvádí, že „nejznámějšími a nejlepšími staviteli hoboju jsou firmy Lorée a Cabart ve Francii“, v současné době začíná prvenství v hobojích přebírat firma Marigaux. V České filharmonii figurovali v minulosti hoboje značky Kohlert a syn, Sonora, Patricola, Marigaux a Lorée. V současnosti se používají hlavně nástroje Marigaux a v jednom případě Lorée. U hoboje d'amour to byla v minulosti značka Mönnig, v současnosti značka Marigaux. Z anglických rohů se v minulosti používaly nástroje značky Rigoutat, Cabart, Püchner a Lorée, kdežto v současnosti to jsou nástroje Marigaux, Mönnig a Lorée.

Na Českém dvouplátkovém sympoziu, jehož druhý ročník se konal 11. a 12. listopadu 2017 v pražském Rudolfinu, byli zastoupeni tyto výrobci nástrojů: Howarth of London, Püchner, Marigaux, Rigoutat, Lorée Paris, Buffet Crampon, Mönig-Adler a Alberto Ponchio. Ve dvoraně Rudolfinu též vystavovaly firmy zaměřené na příslušenství pro dvouplátkové nástroje, a to Reeds' n Stuff, Danzi reeds, Oboes.ch a Renato Bizzotto.

2.2 Profesori Pařížské konzervatoře

Pařížská národní hudební a taneční konzervatoř ovlivnila zásadním způsobem francouzskou hobojevou školu. Profesori hobojevých tříd, jejich odkaz, interpretační výkony nebo přínos hobojevému repertoáru by sami o sobě mohli být námětem na samostatnou diplomovou práci. Dovolila jsem si zde uvést alespoň seznam profesorů, kteří působili na CNSMDP. Nutno podotknout, že z notového materiálu některých profesorů čerpají studenti hry na hoboj i v současné době; například etudy Georgese Gilleta nebo méně náročné etudy Pierra Pierlota. V souvislosti s českou hobojevou školou bych ráda zmínila níže uvedeného Étiennea Baudeau, který je otcem dirigenta Serge Baudeau, rodinného přítele hobojisty Václava Smetáčka. Několika profesorům, kteří se objevili v Čechách, se věnuji podrobněji v dalších kapitolách.

Profesory hobojevých tříd CNSMDP v průběhu historie byli:

1795-1800 Pierre-François-Joseph Delcambre

1795-1797 Joseph-François Garnier

1795-1800 Michel-Joseph Gebauer

1795-1800 François Félix-Miolan

1800-1802 Jacques Schneitzhofer

1795-1816 François-Alexandre Sallantin

1816-1853 Gustave Vogt

1853-1863 Stanislas Verroust

1863-1867 Charles-Louis Triebert

1867-1868 Felix-Charles Berthelemy

1868-1881 Charles-Joseph Colin

1881-1919 Georges Gillet

1919-1941 Louis-Florent Bleuzet

1941-1961 Pierre Bajoux

1961-1973 Étienne Baudeau

1973-1987 Pierre Pierlot

1988-1992 Maurice Bourgue

1987- nyní David Walter

1992-1998 Jean-Louis Capezzali

1998- nyní Jacques Tys

Ve vedení konzervatoře se v průběhu historie vystřídalo celkem osmnáct ředitelů, z nichž bych ráda zmínila hudebního skladatele Gabriela Faurého (1845 – 1924), který v čele instituce působil v letech 1905 – 1920 a během svého vedení usiloval oživení repertoáru a metod konzervatoře. Dále přizval externí porotce do konkurzních komisí, mezi nimiž byl Claude Debussy, Maurice Ravel nebo Paul Dukas. V současné době je ředitelem CNSMDP od roku 2010 Bruno Mantovani.(13)

Druhá Vyšší Národní hudební a taneční konzervatoř (Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse) byla založena v roce 1980 v Lyonu.

2.3 Současný systém hudebního vzdělání ve Francii

Ve Francii neexistují základní umělecké školy. V tomto ohledu nemá v Evropě český systém uměleckého vzdělání obdoby; blíží se k němu jen Slovensko a částečně Finsko. Funkci ZUŠ tedy ve Francii určitým způsobem zastávají konzervatoře. Dalším chybějícím prvkem hudebního vzdělání jsou orchestrální akademie. Pouze orchestr pařížské opery nabízí orchestrální akademii pro smyčcové nástroje.

Základní výuka hudby, tance a dramatu ve Francii, která má za cíl výcvik amatérů, prošla za posledních třicet let značným rozvojem. V současné době má Francie více než 1 000 veřejných uměleckých institucí, více než 25 000 učitelů a 280 000 studentů ve všech třídách. Podle Listiny specializovaného uměleckého vzdělání pro základní výuku hudby, tance a dramatu (La Charte de l'enseignement artistique

spécialisé pour l'enseignement initial de la musique, de la danse et de l'art dramatique) je stanoven směr výuky těmito body:

- Rozšíření počtu disciplín na konzervatořích (tanec, hudba, soudobá hudba,...)
- Rozvoj partnerství s národním vzděláváním, podpora přístupu většího počtu studentů k uměleckému a kulturnímu vzdělávání
- Posílení vazeb mezi vzdělávacími institucemi a místní amatérskou praxí.

Konzervatoře (CRR, CRD, CRC / CRI)

Klasifikace uměleckých škol ve Francii se zaměřením na konzervatoře s komunálním, meziměstským, rezortním nebo regionálním vlivem má posílit národní síť veřejného vzdělávání v hudebním, tanečním a dramatickém oboru. Zaručuje kvalitní a profesionální základnu, která je identická všude a pro všechny, což umožňuje podporovat širokou škálu amatérských profilů a studentů integrujících vysokoškolské vzdělání umělecké tvorby. Konzervatoře jsou určeny pro děti od sedmi let. Studium je zakončeno maturitou, další variantou je absolvování specializovaného cyklu, zakončeného získáním titulu DEM (Diplome d'Etudes Musicales), který je vhodným přípravným stupněm pro přijetí na vysoké umělecké školy (CNSMD, Pole,...).

Podmínky přijetí k vysokoškolskému vzdělání a diplomy

Podmínky přijetí a učební osnovy se významně liší mezi školami a specializací. Podobně jako v ČR, ve většině případů nejsou ani tak vyžadovány diplomy předchozího vzdělání, jako je nezbytné vykonání přijímací zkoušky, ve které převažují praktické testy. Studie vrcholí zkouškou vedoucí k udělení diplomu. Studenti, kteří hodlají vyučovat, musí nejprve získat osvědčení o způsobilosti k výkonu funkce učitele hudby (nebo učitele tance, nebo učitele dramatického oboru) nebo státní diplom učitele hudby, který jim dává přístup k soutěžím učitelů v teritoriálním kulturním sektoru. „Nejvyšším“ možným titulem pro budoucí učitele hudby je Certificat d'Aptitude (CA), který lze získat pouze na Vyšších národních konzervatořích v Paříži a v Lyonu.

Veřejné vysoké školy

Francie má v současnosti dvě Vyšší národní hudební a taneční konzervatoře: Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Paris (CNSMDP) a Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Lyon (CNSMD de Lyon). Dohromady čítají téměř 2000 studentů, z toho 250 v tanečních oborech.

Požadavky na přijetí, délka studia

Přijetí na bakalářské studium hudby na CNSMD v Lyonu je pro dechové nástroje formou konkurzu, tedy praktické části a pohovoru. Přijímací řízení není přístupné veřejnosti. Pro přijetí na bakalářské studium není vyžadován žádný diplom, uchazeči musí být ve věkovém rozmezí 16 – 30 let, výjimky jsou možné pro mladší a mimořádně nadané studenty.

Bakalářské hudební studium trvá obvykle tři roky, délka studia může být zkrácena na základě předchozích studií žadatele. Studie jsou zakončené získáním diplomu *National Supérieur Professionnel de Musicien* (DNSPM), který je udělován na základě závěrečného veřejného recitálu, který studenti přednesou před odbornou komisí.

Magisterské studium trvá dva roky (žádné zkrácení délky kurzu není možné) a je završeno získáním absolventského diplomu druhého stupně vysokoškolského vzdělání, tedy získáním magisterského titulu.

Co se týče doktorského studia, CNSMD v Lyonu nabízí dva programy. „Výzkumný a praktický“ doktorský program (Doctorat d'interprète de la Musique - Recherche et Pratique), jehož obsahem je odborný výzkum zdokumentovaný v diplomové práci v kombinaci s uměleckou činností studenta, které se student během výzkumu věnuje. Toto doktorské studium probíhá ve spolupráci s École Doctorale 3LA, minimální délka studia je tři roky, a přijetí na toto studium není omezeno věkovou hranicí. Druhou možností doktorského studia je jednoleté studium zakončené získáním uměleckého diplomu (Diplôme d'Artiste).

Obdobně členěný systém studia, tedy na tříletý bakalářský program zakončený získáním DNSPM (Diplome National Supérieur Professionnel de Musique), dvouleté magisterské studium a dvě varianty navazujícího doktorandského studia - tříleté a jednoleté, je též na Vyšší národní konzervatoři v Paříži. Tato instituce

spolupracuje na výzkumných projektech s pařížskou sorbonnskou univerzitou (l'Université Paris Sorbonne).

Ostatní vysokoškolské instituce

Kromě Národních vyšších konzervatoří CNSMD v Paříži a Lyonu, lze získat národní diplom profesionálního hudebníka (DNSPM) na těchto školách:

Pôle d'enseignement supérieur Paris Boulogne-Billancourt (PSPBB)

Pôle d'enseignement supérieur de la musique Seine-Saint-Denis Île-de-France « Pôle Sup'93 »

Pôle d'enseignement supérieur spectacle vivant Bretagne/Pays de la Loire « Le Pont Supérieur »

Association de préfiguration du pôle supérieur d'enseignement artistique (APPSEA) Nord-Pas-de-Calais

Centre d'études supérieures de musique et de danse (CESMD) Poitou-Charentes

École supérieure des arts de Lorraine (ESAL) – CEFEDM Lorraine

Haute-École des Arts du Rhin (HEAR) – Académie supérieure de musique

Institut supérieur d'Arts de Toulouse (ISDAT) (Département spectacle vivant)

Pôle d'enseignement supérieur de la musique et de la danse (PESMD) Bordeaux-Aquitaine

École Supérieure de Musique Bourgogne-Franche-Comté (ESM Bourgogne-Franche-Comté)

CEFEDM Normandie

CEFEDM Rhône-Alpes

CEFEDM Sud

3 Francouzští hobojisté v Čechách

3.1 Interpretační soutěž při festivalu Pražské jaro

Bezesporu největší příležitostí slyšet hobojisty nejen z Francie v Praze bývá během pražskojarní soutěže.

Mezinárodní soutěž při festivalu Pražské jaro, jejíž 69. ročník proběhl v květnu 2017 v oboru housle a cembalo, je významným odrazovým můstkem k sólové kariéře pro mladé interprety, a na hobojové scéně se řadí mezi prestižní soutěže, jako jsou mezinárodní soutěž ARD v Mnichově, Mezinárodní hobojová soutěž v japonské Karuizawě a další.

Mezi laureáty hobojové kategorie můžeme najít řadu hobojistů, kteří jsou v současné době významnými pedagogy na předních vysokých a středních školách v Evropě. Ze zahraničních osobností jimi jsou např. Maurice Bourgue, Jean-Louis Capezzali, Diana Doherty, Thomas Indermühle a další.

Myšlenka založit hudební soutěž při festivalu se objevila již během prvního ročníku jeho existence, v roce 1946, kdy dirigent Rafael Kubelík vznesl návrh vypsát na další ročník festivalu houslovou soutěž o cenu Jana Kubelíka. Tím v roce 1947 započala tradice soutěží, pokaždé zaměřená na jiný nástroj. Kategorie hoboj se na soutěži objevila poprvé v roce 1953 a na prvním místě se umístili hned tři interpreti, maďarský hobojista Tivadar Bántay, český zástupce Stanislav Duchoň a hobojista Vladimír Kurlin z SSSR.(14)

Tabulka s přehledem laureátů hobojové kategorie ve všech ročnících Mezinárodní soutěže při festivalu Pražské jaro viz Příloha č. 1.

Obor hoboj byl na soutěži při hudebním festivalu Pražské jaro otevřen naposledy v roce 2014, spolu s oborem fagot. V tomto, již 66. ročníku, padl rekord v počtu zaslaných přihlášek v obou oborech - 184 uchazečů z 36 zemí v oboru hoboj a 111 uchazečů z 22 zemí v oboru fagot. Anonymním poslechem porota přijala do soutěže v každém z oborů vždy 62 soutěžících pro první kolo.(15)

V porotě hobojoyvé kategorie v tomto ročníku soutěže usedli Nicolas Daniel (Velká Británie), Simon Fuchs (Švýcarsko), Jean Christophe Gayot (Francie), Yeon-Hee Kwak (Německo) a Liběna Séquardtová (Česká Republika). Předsedou poroty byl Paul Dombrecht (Belgie) a na post místopředsedkyně poroty usedla Jana Brožková (Česká Republika).

Do druhého kola soutěže postoupilo celkem 12 hobojistů, kteří měli možnost zahrát porotě povinnou skladbu - Impromptu Lukáše Sommera, zkomponovanou pro tuto příležitost. Kromě české soutěžící Jany Kopicové to byli Ricardo Barbosa Pereira (Brazílie), Sergio Sanchez (Venezuela), Marc Lachat (Švýcarsko), Philibert Perrine (Francie), Min Jung Oh (Německo), Samuel Castro Bastos (Portugalsko), Marina Günkinger (Německo), Andrew Kawai (Austrálie), Kyeong Ham (Korejská republika), Johannes Grosso (Francie) a Andrey Godik (Rusko).

Do finálového kola soutěže, které probíhalo ve Dvořákově síni pražského Rudolfiny, postoupili Marc Lachat, Ricardo Barbosa Pereira a oba reprezentanti Francie z předchozího kola - Johannes Grosso a Philibert Perrine. Vítězem 66. ročníku soutěže Pražského jara v oboru hoboj se stal Johannes Grosso.

3.1.1 Johanness Grosso

Johannes Grosso (*1987) je v současné době sólo hobojistou ve Frankfurter Opern and Museumsorchester a zároveň působí na zkušební dobu v Orchestre de la Suisse Romande na stejné pozici. V minulosti byl také členem Orchestre Philharmonique de Radio France a v sezóně 2010/2011 působil v Gewandhaus Orchester Leipzig.

Johannes Grosso pochází z Nantes, kde se začal věnovat hře na hoboj u profesora Benneta. Ve studiích pokračoval v Paříži u Daniela Arrignona do doby, než byl přijat na CNSMD v Lyonu, kde pod vedením Jean-Louise Capezzaliho a Jérôme Guicharda získal 1. cenu s vyznamenáním v roce 2011 a o dva roky později umělecký diplom.

Kromě již zmíněné 1. ceny na Mezinárodní soutěži Pražského jara v květnu 2014 získal též 1. cenu Francouzské Hobojové Asociace (Brusel, 2007), 2. cenu (1.

cena nebyla udělena) v 5. ročníku Mezinárodní Soutěže Giuseppe Tomassiniho v Petritoli (Itálie, 2010), 1. cenu Asian Double Reed Society (Taiwan, 2013) a 2. cenu v Gillet-Fox Competition (USA, 2013). Během své kariéry vystoupil s orchestry Schleswig-Holstein Festival Orchestra, Taipei Symphony Orchestra, Neues Bachisches Collegium Leipzig, Gewandhaus Orchester Leipzig, Seoul Philharmonic Orchestra, l'Ensemble Les Dissonances a dalšími. Z českých orchestrů měl možnost sólově vystoupit s Pražskou komorní filharmonií (2014) a Symfonickým Orchestrem Českého Rozhlasu (2015).(15)

Johannes Grosso navštívil Českou Republiku v minulosti již několikrát. Poprvé měli posluchači možnost slyšet sólově tohoto hobojistu naživo v roce 2013, během jeho recitálu v rámci 22. Mezinárodního hudebního festivalu Mladá Praha, kdy spolu s japonskou klavíristkou Asagi Nakata uvedli díla J. S. Bacha, F. Poulenca, F. Liszta, J. W. Kaliwody a R. Schumanna.

V následujícím roce Grosso vystoupil ve finálovém kole pražskojarní soutěže a ve Dvořákově síni Rudolfiny provedl za doprovodu Pražské komorní filharmonie Koncert pro hoboj a orchestr C dur, K314 Wolfganga Amadea Mozarta a Koncert pro hoboj a malý orchestr Richarda Strausse.

V roce 2015 navštívil Čechy hned dvakrát. 31. května uvedl spolu se Symfonickým orchestrem Českého Rozhlasu Koncert pro hoboj a orchestr op. 26 Martina Hyblera (*1977) pod vedením dirigenta Marka Šedivého. Koncert se konal ve Smetanově síni Obecního domu v rámci koncertního cyklu Debut Pražského jara.

7. července 2015 vystoupil na zámku v Třeboni ve spolupráci s Bennewitzovým kvartetem v rámci 12. ročníku Mezinárodního hudebního festivalu Třeboňská nokturna. Také tento koncert se konal v reakci na jeho úspěch na soutěži v předešlém roce, neboť festival Třeboňská nokturna je partnerem pražskojarní soutěže a nabízí vítězům jednotlivých oborů možnost koncertní spolupráce.

3.1.2 Ivan Podyomov

Vítězem předchozího ročníku hobojové kategorie na soutěži Pražského jara v roce 2008 byl hobojista ruského původu, který však též studoval hru na hoboj na národní konzervatoři v Paříži.

Ivan Podyomov (*1986) pochází z ruského Arkhangelsku. Hru na hoboj začal studovat na Gněsinově hudební škole v Moskvě pod vedením Ivana Pušečnikova.

V letech 2006 až 2011 však studoval pod vedením Marice Bourguea na Konzervatoři v Ženevě. Během těchto let zvítězil v řadě hobojevých soutěží, například na Mezinárodní soutěži ARD v Mnichově v roce 2011, na soutěžích v Ženevě a v Markneukirchenu v roce 2010, hobojevé soutěži „Sony“ v japonské Karuizawě v roce 2009 a na Mezinárodní soutěži Pražského jara v roce 2008.

Díky soutěžním úspěchům sólově vystoupil s mnoha světovými orchestry. Jeho debutem byl koncert v roce 2009 s Deutsches Symphonie-Orchester v sále Berlínské filharmonie. Vystoupil též na řadě hudebních festivalů, například festivalu v Lucernu, v Salzburku, Festival of Radio France in Montpellier a dalších.

Ivan Podyomov působí od roku 2016 jako sólo hobojsista v Royal Concertgebouw Orchestra v Amsterdamu; v tomto tělesu působí též hobojsista Alexei Ogrintchouk, další představitel francouzské hobojevé školy a absolvent pařížské konzervatoře ve třídě Maurice Bourguea. V minulosti Podyomov působil na stejné pozici v Bamberg Symphony Orchestra. Vedle sólové dráhy se věnuje též pedagogické činnosti a působí na univerzitě v Lucernu.(16)

3.1.3 Pierre Pierlot

Ráda bych v této kapitole zmínila jednoho z předních francouzských hobojsistů, profesora pařížské konzervatoře, který v roce 1991 zasedl v porotě mezinárodní soutěže při festivalu Pražské jaro.

Pierre Pierlot (26. 4.1921 – 9. 1. 2007) vystudoval pařížskou konzervatoř u profesora Louise-Florenta Bleuzeta. Mezi jeho úspěchy patří 1. cena na mezinárodní soutěži v Ženevě v roce 1949. Je zakládajícím členem dechového kvinteta Quintette à vent français, které založil v roce 1946 se svým dlouholetým přítelem, flétnistou Jean-Pierre Rampalem. Dalšími členy souboru byli klarinetista Jacques Lancelot, hornista Gilbert Coursier a fagotista Paul Hongne.

V roce 1973 převzal hobojevou třídu po profesoru Étienнови Baudeau na CNSMDP, kde již několik předchozích let vyučoval komorní hru. Mezi jeho žáky patří například Jacques Tys, Heinz Holliger nebo Jérôme Guichard.

3.2 Mistrovské kurzy na českých hudebních vysokých a středních školách

Při psaní této kapitoly bylo velmi obtížné sehnat informace o hudebních kurzech, které se konaly v minulosti na předních českých hudebních školách. Na některých institucích není možné zpětně dohledat oficiální informace; kapitola je tedy omezena na přehled hobojevých kurzů pod vedením francouzských profesorů, jejichž zdrojem byly mé zkušenosti a osobní účast na akcích, a osobní archivy profesorů.

3.2.1 Hobojové kurzy na Akademii múzických umění v Praze

Během mého studia na Akademii múzických umění v Praze proběhly na této instituci troje mistrovské hobojevé kurzy. Vzhledem k útlému seznamu jsem se rozhodla uvést i kurzy hobojistů jiných zemí než z Francie.

Prvními kurzy, kterých jsem se účastnila, i když jen pasivně, byl masterclass britského hoboisty Nicolase Daniela v roce 2012. Kurzy probíhaly převážně v prostorách Galerie HAMU a hoboista se věnoval především technice vibrata, správnému postoji u hry, držení nástroje a kontaktu interpreta s publikem při hře.

Další pořádanou akcí byly dvoudenní kurzy hobojistky Michaely Hrabánkové, která navštívila Akademii v Praze spolu se zástupci firmy Lorée Paris, kteří na místě vystavovali několik svých nástrojů a příslušenství na výrobu strojků. Součástí prezentace Lorée byla i možnost seřízení a drobných oprav nástrojů návštěvníků kurzů.

Prozatím posledními hobojevími kurzy na Akademii múzických umění v Praze byly lekce s hoboistou berlínské filharmonie Dominikem Wollenweberem. Kurzy proběhly 25. května 2016 v souvislosti s jeho pražskými koncerty se souborem Ensemble Berlin-Prag. Kurzy byly přístupné i studentům konzervatoří a ostatním hobojistům a setkaly se s vysokou účastí aktivních i pasivních účastníků ze strany studentů. Značný zájem proběhl i ze strany profesorů.

3.2.2 Hobojové kurzy na Janáčkově akademii múzických umění v Brně

Velké množství hobojevých kurzů pod vedením hostujících zahraničních osobností pořádá Janáčkova Akademie múzických umění v Brně a to především zásluhou profesora tamní hobojevé třídy a proděkana Hudební fakulty JAMU Docenta Jurije Likina.

Hobojista Jurij Likin působí na JAMU od roku 2009 a během doby jeho působení navštívilo tuto instituci mnoho předních hobojistů, z nichž někteří dokonce opakovaně. Z francouzských představitelů to byl v roce 2010 a 2014 (tento rok při příležitosti soutěže Pražského jara, kde usedl jako porotce) Jean Christophe Gayot, profesor hoboje na CNSMD de Lyon v letech 1984 -1999. V roce 2011 navštívil JAMU Maurice Bourgue, v roce 2016 Francois Leleux a ve stejném roce rovněž Fabien Thouand. Kromě těchto francouzských hobojistů JAMU opakovaně navštívila přední světová hráčka na barokní hoboj Xenia Löffler (v letech 2015 a 2016), anglický hobojista a zástupce firmy Howarth London Michael Britton (2011, 2015), italský hobojista Mario Frezzato (2016) a další.

V souvislosti s francouzskou hobojevou školou je nezbytné zmínit právě Jurije Likina, který má s touto školou osobní zkušenosti. Jurij Likin zahájil svá hudební studia na Hudebním lyceu v Minsku a již během těchto studií získal ocenění na Mezinárodní soutěži Concertino Praha (v roce 1984). V hudebním vzdělání pokračoval na Běloruské hudební akademii u profesora Borise Ničkova a zároveň působil jako sólo hobojista v Symfonickém orchestru Běloruské filharmonie a jako hostující hobojista Sankt-Petersburgského symfonického orchestru. V roce 1992 získal stipendium francouzské vlády pro studium na Pařížské konzervatoři u profesora Maurice Bourguea. U stejného profesora studoval později sólovou i komorní hru v České Republice, například na Prague Mozart Academy na zámku Dobříš v roce 1994 (spolu s Magdalenou Koženou a Ludmilou Peterkovou) nebo na Akademii komorní hudby na zámku Brandýs nad Labem v letech 1996 a 1997. V roce 1994 získal Jurij Likin angažmá v Pražské komorní filharmonii. Ve stejném roce se stal členem Pražského dechového kvinteta a sólo-hobojistou Symfonického orchestru hl. m. Prahy FOK, kde působí dodnes. Jako sólista i komorní hráč natočil řadu skladeb pro Český a Běloruský rozhlas, Radio-France, RAI a pro řadu gramofonových společností. V roce 1999 obdržel prestižní výroční cenu francouzských kritiků „Choc du Monde de la Musique“ za nahrávku komorních

skladeb Leoše Janáčka. Jurij Likin hraje na nástroj Fossati-Paris model 20th Anniversary.(17)

3.2.3 Hobojové kurzy na Ostravské univerzitě

Na Ostravské univerzitě se konají především zásluhou hobojisty Janáčkovy filharmonie v Ostravě Docenta Dušana Foltýna hbojové kurzy pravidelně. Tyto kurzy se konají vždy jednou za dva roky a mají již sedmiletou tradici.

Vedení kurzů tvoří od samého počátku stabilní tým lektorů ve složení Marlén Vavříková a vedoucí katedry dechových nástrojů a profesor hoboje na OU Dušan Foltýn. V roce od 2011 doplnil tento tým ještě italský hobojista Sandro Caldini, díky němuž jsou kurzy rozšířeny o lekce anglického rohu a komorní hry, na což ostatní lektoři v průběhu onoho jednoho týdne konání kurzů nemají časovou kapacitu. K těmto stálým profesorům bývá na každý ročník kurzů přizván ke spolupráci jako host významný přední lektor ze zahraničí. Snahou vedení kurzů je pravidelné střídání hlavního lektora z Evropy a ze zámoří, což se téměř vždy podařilo. "Hlavního lektora pečlivě vybírám na základě mých osobních kontaktů či zkušeností nebo osobních informací od mých známých. Snažím se do Ostravy zvát nejen vynikající hráče, ale také zajímavé pedagogy a umělecké osobnosti, přičemž neskrývám svoji přízeň k "francouzské hbojové škole" a k hráčům, kteří vyznávají podobný styl hry. Stručně řečeno, vynikající hráč nemusí vždy zaručit příjemné a přínosné hbojové kurzy - to je moje "motto" při výběru hlavního lektora na každý ročník kurzů. Jsem rád, že mohu konstatovat, že jsem měl doposud vždy "šťastnou ruku"." dodává hlavní vedoucí kurzů, Dušan Foltýn.

První ročník kurzů v Ostravě se konal v roce 2005 a hostujícím lektorem byl Richard Killmer z USA. Představitel francouzské hbojové školy se na kurzech objevil v roce 2013 v rámci 5. ročníku kurzů, kdy pozvání přijal hobojista David Walter. Ten se účastníkům představil také v rámci koncertu lektorů 28. června 2013 v Aule Ostravské univerzity, kde zahrál Poému pro hboj a klavír od skladatelky Mariny Dranišnikovové.

Přehled všech profesorů v jednotlivých ročnících viz příloha č. 2

3.2.4 David Walter

David Walter (*1958) francouzský hobojista, ale také dirigent, aranžér a skladatel. Během studií byl jedním z nejlepších studentů ve svém ročníku na pařížské konzervatoři (CNSMDP) a zvítězil na pěti mezinárodních soutěžích (v Mnichově, Praze, Ženevě, Bělehradě a Anconě). Poté začal věnovat pozornost komorní hudbě.

První významnou událostí v hudební kariéře tohoto hobojisty bylo vystoupení s dechovým kvintetem Quintette Moragues v roce 1980, s nímž David Walter spolupracuje dodnes. (19. května 2018 vystoupí toto těleso v rámci hudebního festivalu Pražské jaro v Anežském klášteře v Praze). Následovaly vystoupení s dalšími hudebními soubory, například Pasticcio Barocco a Nove ensemble á vent de Paris a mnoho dalšími trii a kvartety. Hobojista též spolupracoval s mnoha uznávanými klavíristy, jako je Christian Zacharias, Sviatoslav Richter, Emmanuel Strosser nebo Pascal Rogé.(18)

K aranžím David Walter našel cestu díky zkušenosti, kdy s Quintette Moragués pracovali na transkripci suity Maurice Ravela – Náhrobek Couperinův. Autorem transkripce byl Mason Jones, který však vynechal část „forlane“ (raný italský tanec). David Walter se tedy rozhodl vypracovat novou transkripci suity. Výsledek sklidil velký úspěch a hobojista brzy pokračoval v dalších aranžích. Od té doby má na svém kontě více pět set upravených skladeb, z nichž řada byla provedena předními hudebními osobnostmi a orchestry na hudebních festivalech. Walter spolupracuje se šesti nakladatelstvími, včetně nakladatelství Billaudot, které jako první uvěřilo ve schopnosti tohoto autora. David Walter se věnuje též vlastní skladbě a počet jeho původních skladeb převážně komorní hudby již dosáhl opusového čísla třicet.

Pedagogické činnosti se věnuje od svých 29 let, kdy začal působit jako profesor hoboje a komorní hudby na národní konzervatoři v Paříži (CNSMDP). V letech 1994 až 2010 působil na Guildhall School of Music v Londýně.

Jeho prvním dirigentským počinem bylo dirigování univerzitního symfonického orchestru v Londýně při provedení jeho vlastní skladby „Preludium pro orchestr“, symfonického poemu inspirovaného hudbou Antonína Dvořáka. Koncert přenášela stanice Radio France a Davidu Walterovi bylo v té době pouhých patnáct let.

V současné době pokračuje ve výuce hoboje a komorní hry na pařížské národní konzervatoři, jako hobojista vystupuje sólově i jako člen komorních souborů a aktivně se věnuje též dirigování, skladbě a aranžím.(19)

3.2.5 Pražská konzervatoř

V tuto chvíli posledními hoboiovými kurzy, které proběhly na pražské konzervatoři, byly kurzy francouzského hobojisty Christiana Schmitta.

Za uskutečněním těchto kurzů stojí hobojista Vojtěch Podroužek (*1990). Podle jeho informací s myšlenkou uspořádat mistrovský kurz v Praze přišel jako první sám profesor Christian Schmitt. „Společně jsme se rozhodli uspořádat kurz na Pražské konzervatoři, mimo jiné také proto, že zde již řada mistrovských kurzů pod vedením francouzských hobojistů proběhla (Jérôme Guichard, Jean Christophe Gayot, David Walter).“ Kurzy byly první návštěvou profesora Schmitta za účelem pedagogické činnosti v České Republice a setkaly se s pozitivními reakcemi ze strany účastníků, kteří hodnotili kurzy jako velmi přínosné.

Vojtěch Podroužek v červenci 2017 ukončil dvouleté magisterské studium na Staatliche Hochschule für Musik und darstellende Kunst ve Stuttgartu v Německu, právě ve třídě Christiana Schmitta. „Vždy jsem obdivoval francouzskou hoboiovou školu, a proto padla volba na studium u jednoho z předních francouzských hobojistů současnosti.“

V souvislosti s touto diplomovou prací jsem oslovila hobojistu o jeho názor na vysvětlení pojmu *francouzská hoboiová škola*.

„Pojem francouzská hoboiová škola je velmi široký, pokusím se popsat některé její rysy, které mě osobně nejvíce inspirují: práce s různou rychlostí vzduchu, flexibilita hry na hoboj, práce s různými barvami zvuku, inspirace operním zpěvem či technikami hry na housle a jejich napodobování, analytický přístup k hudebnímu textu a znalost hudebně-historických souvislostí“.

3.2.6 Christian Schmitt

Christian Schmitt je v současné době profesorem na hudební akademii ve Štrasburku (Académie Supérieure de Musique de Strasbourg) a zároveň, od roku

2008, je profesorem na Staatliche Musikhochschule ve Stuttgartu, kde vystřídal profesora Inga Goritského. Každoročně vede mistrovské kurzy na evropských, Severo-amerických nebo východu-asijských univerzitách a bývá často zván do porot mezinárodních soutěží, například ARD Mnichov. Christian Schmitt je žákem profesorů Thomase Indermühle, Maurice Bourguea a Heinze Holgera. Studoval na Staatliche Hochschule für Musik v Karlsruhe a na Conservatoire National Supérieur de Musique v Lyonu. Je držitelem první ceny v hudební kategorii European Kultura Foundation ve Freiburgu.

Během své kariéry byl členem mnoha orchestrů, například jako sólo hobojista Orchestre Symphonique de Bretagne, Orchestre Symphonique de Mulhouse - Opéra du Rhin nebo dvě dekády v Sinfonieorchestrer Basel. Spolupracoval také s orchestry „Orchestre Symphonique de la Suisse Romande“, Tonhalle-Orchestrer Zürich, Orchestre National de France, Südwestfunk Baden-Baden Sinfonieorchester, Orchestre National de Lyon a dalšími.

Natočil také několik CD, například CD s barokními koncerty ve spolupráci s komorním orchestrem Les Solistes, nebo dvě CD ve spolupráci s klavíristou Josephem Nykielem a s Schweitzer Radio DRS 2, z nichž první je věnované francouzské tvorbě 20. století a nese název “Hautbois Francais” a druhé “Un tour d’Europe des salons musicaux” je zaměřené na skladby pro hoboj 19.století. V současné době Schmitt často koncertuje v duu s italskou klavíristkou Alessandrou Gentile, s níž vystoupil i na koncertě 28. května 2017 v rámci mistrovského kurzu na pražské konzervatoři.

Věnuje se také interpretaci děl soudobých autorů, z nichž mnozí mu dedikovali svá díla. V roce 2005 premiéroval skladbu Dialogues francouzského skladatele Vincenta Paulette, v roce 2006 provedl v Radio France skladbu Spatio Intermissio Temporis pro hoboj a živou počítačovou hudbu italského skladatele Jacopa Baboni Schilingiho. V roce 2007 mu německý skladatel Hans Tutschku věnoval svou skladbu Shore určenou pro Elektro-akustický hudební festival v Arc et Senants. V roce 2009 premiéroval na birminghamské radnici v Anglii Sonátu pro hoboj a klavír, kterou pro něj napsal francouzský skladatel Laurent Riou” (brožura mistrovských kurzů pražské konzervatoře). Spolu s tímto autorem vytvořil transkripci Le Tombeau de Couperin pro hoboj a klavír Maurice Ravela, vydanou u Egge Verlag (Koblenz am Rhein), kterou uvedl jako přídavek na svém, výše zmiňovaném, koncertě v rámci

masterclassu v Praze. V červnu 2017 vystoupil v rámci konference IDRS (International Double Reed Society) a provedl premiéru Koncertu pro hoboj, smyčcový orchestr a harfu, op. 33 skladatele Dirka Michaela Kirsche.

3.3 Francouzsko-česká hudební akademie Telč

V České Republice je v současné době široká nabídka hobojevých interpretačních kurzů. Jejich kompletní zmapování není cílem této práce; zaměřuji se na ty, v nichž figurují hobojisté z Francie. Z tohoto důvodu je samozřejmě věnovat prostor francouzsko-české hudební akademii v Telči, neboť právě tyto kurzy, jak už název vypovídá, jsou unikátním příkladem francouzsko-české spolupráce, a již přes dvacet dva let plní významnou roli v seznámení českých studentů s francouzskou hobojevou školou.

Francouzsko-česká hudební akademie v Telči byla založena v roce 1995 kulturním oddělením Francouzského velvyslanectví, Francouzským institutem v Praze a městem Telč. Od roku 2004, pořádá akademii obecně prospěšná společnost Česko-francouzská akademie Telč. Projekt se každoročně koná pod záštitou velvyslance Francouzské Republiky v ČR a předsedy Senátu Parlamentu ČR. Velvyslanectví Francouzské republiky v Praze telčskou akademii považuje za model skutečné umělecké spolupráce mezi Českou Republikou a Francií. V roce 2008 byla akademie v Telči zařazena do programu „Francouzské sezóny” - výjimečného programu kulturních akcí pořádaných u příležitosti předsednictví Francie Evropské unii.

V roce 2006 poprvé akademie překročila hranici České Republiky, kdy se závěrem kurzů uskutečnil koncert profesorů a studentů akademie v Premonstrátském klášteře v rakouském Gerasu. Jinak se kurzy konají převážně v klidném malebném prostředí města Telč, jehož historické jádro bylo v roce 1992 přidáno na seznam UNESCO.

Dramaturgie akademie od svých počátků vychází z koncepce propojení evropské tradice francouzské dechové a české smyčcové školy - francouzští profesori vyučují dechy a čeští profesori vyučují smyčce v návaznosti na české tradice

Kurzy mívají nabitý program, a kromě individuálních hodin pod vedením špičkových profesorů mají účastníci možnost vystoupit na mnoha koncertech v rámci akademie, které jsou hojně navštěvovány veřejností. Součástí Francouzsko-české hudební akademie je soutěž o nejlepší interpretaci hudby Bohuslava Martinů, jejíž výherce vybírá každý pedagog sám ve své třídě.

Hobojovou třídu v Telči vede již od počátku existence kurzů Jean-Louis Capezzalli, profesor hoboje na národní konzervatoři v Lyonu. S výjimkou ročníků 2003, 2005, 2007 a 2008, kdy jej vystřídal rovněž vynikající hobojská a pedagog Jérôme Guichard, a roku 2014 kdy kvůli zdravotním indispozicím J. Capezzalioho hobojskou třídu telčské akademie převzal Fabien Thouand.

Právě kvalitní pedagogové jsou hlavním důvodem, který do Telče přiláká každoročně i mnoho zahraničních studentů. Pro studenty z Francie jsou kurzy v Telči cenově mnohem dostupnější než v jiných zemích, přičemž kvalita je srovnatelná. Akademii se zúčastnili například Philippe Tondre (2007,2008), Claire Bagot (2009), Marina Günkinger (2009) nebo Clément Noël (2007, 2008, 2009).

O kurzy je velký zájem ze strany českých hobojských, z nichž velké množství se na kurzy vrací opakovaně. V mnoha ročnících (např. 2006) dokonce nebylo možné přijmout všechny zájemce do hobojské třídy.

Podle průzkumu, který jsem dělala v roce 2011 v rámci tvorby absolventské práce mezi českými účastníky akademie, studenti na kurzech oceňují nejvíce právě možnost pracovat pod vedením renomovaných pedagogů, práci na odstranění případných problémů, práci s dechem, práci na kvalitě tónu, možnost poslechu profesorů a ostatních studentů během mnoha koncertů a dále skvělou atmosféru kurzů a výborný kolektiv. Já osobně bych do výčtu přidala ještě kvalitní klavírní doprovod, který mají studenti hobojské třídy k dispozici a to zásluhou klavíristky Miloslavy Machové a Jakuba Uhlíka.

Jean-Louis Capezzalli v rozhovoru v reportáži pro Česko-francouzskou akademii Telč o.p.s. v roce 2016 řekl: *“Akademie v Telči a tento pedagogický projekt mezi Francií a Českou Republikou trvá už dvacet dva let. Na počátku jsme ani nevěděli, co od tohoto nápadu můžeme vlastně očekávat. Byli jsme spolu s André Cazaletem na akademii první pionýři a nyní po dvaceti dvou letech, jsou pro nás návraty do Telče ve zcela jiném rozpoložení. Dnes jsou v České Republice všichni mí*

bývalí studenti na významných místech a mají za sebou úspěšné mezinárodní kariéry, vyhráli na mnoha mezinárodních soutěžích mnoho cen, v České Republice mají významná místa a dnes mi do Telče posílají už svoje vlastní talentované studenty. Na začátku bylo v Telči nadšení pro vše, co bylo nové; dnes je situace trochu jiná. Dříve bylo běžné mít ve třídách kolem deseti studentů, dnes jsou třídy, kde je kolem šestnácti účastníků a mezi nimi jsou už studenti prvních účastníků telčské akademie. Pro nás je velmi emotivní mít možnost podílet se v České Republice na výuce už dvou generací hudebníků. Vidíme, že naše pedagogická práce přináší svoje ovoce a že jdeme dobrým směrem. Naše dobré vztahy přetrvávají. Do Francie jezdí díky akademii na výměnné stáže mnoho českých studentů. I z tohoto ročníku přijede na roční stáž jedna studentka ke mně na konzervatoř do Lyonu. Doufám, že tento hudební a pedagogický most mezi Francií a Českou Republikou bude pokračovat a můžeme se těšit na další studenty.”

3.3.1 Jean-Louis Capezzali

Především díky svému pravidelnému působení na hudební akademii v Telči a také díky následné výuce českých studentů v Lyonu nebo Paříži v několika případech, ovlivnil Jean-Louis Capezzali dle mého názoru zásadním způsobem českou hobojovou školu.

Jean-Louis Capezzali (*1959) absolvoval hudební konzervatoř ve Versailles ve Francii, kde za svá studia obdržel čestné uznání a zlatou medaili. V pouhých dvaceti letech se stal sólo hobojistou orchestru Concerts Lamoureux; na stejné pozici působil též v Orchestre philharmonique de Radio France.

Mezi jeho soutěžní úspěchy patří druhá cena na soutěži v Ženevě v roce 1982 a třetí cena na soutěži Pražského jara v roce 1986.

V roce 1988 získal pozici asistenta Profesora Maurice Bourguea na pařížské národní konzervatoři, a po odchodu Bourguea do Ženevy jej nahradil v roli profesora. Na národní konzervatoři působil až do roku 1998, kdy se stal profesorem hobojové třídy na národní hudební konzervatoři v Lyonu, kde stále v současnosti působí. Je též profesorem na hudební konzervatoři v Lausanne.

Pravidelně se objevuje na řadě hobojových kurzů; kromě zmíněné telčské akademie je to například festival Pabla Casalse v Prades. Jako sólista spolupracuje s

orchestry ve Francii (Orchestre National Bordeaux Aquitaine, Orchestre de chambre de Paris, Orchestre de chambre de Toulouse) a dalšími orchestry po celém světě.(19)

3.3.2 Jérôme Guichard

Jérôme Guichard (*1966) pochází z Nancy, kde se začal věnovat hře na hoboj. Ve studiích pokračoval na CNSMDP nejprve ve třídě Pierra Pierlota a posléze u Maurice Bourguea. Během studií získal ocenění za sólovou i komorní hru. Zúčastnil se řady soutěží, například v Ženevě, Manchesteru v roce 1989 (2. cena) nebo soutěže Pražského jara v roce 1991. Je laureátem soutěže nadace Yamaha z roku 1991 a vítězem mezinárodní soutěže v Tokiu ve stejném roce.

Guichard pravidelně spolupracuje s tělesy mezi něž patří Philharmonic Orchestra of Radio France, Symphony Orchestra of Minsk, Orchestra of Lyon, Orchestra of the Opera Bastille of Paris, National Orchestra of France, the WDR of Cologne.; a působil pod taktovkou dirigentů, mezi něž patří Lorin Maazel, Thierry Boulez, Jeffrey Tate, Semyon Bychkof, Kent Nagano nebo Emmanuel Krivine, který jej nominoval na pozici prvního hobojce v orchestru National Orchestra of Lyon v roce 1997.

V letech 1988 až 1998 vedl hobojevou třídu na své domácí regionální konzervatoři v Nancy (Conservatoire National de Region of Nancy). V současné době působí na národní konzervatoři v Lyonu (Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse se Lyon).(20)

3.3.3 Fabien Thouand

Fabien Thouand (*1976) je profesorem na hudební škole v Luganu ve Švýcarsku (od roku 2011) a na Royal College of Music v Londýně. V roce 2010 byl asistentem hobojevé třídy na CNSM v Lyonu. Kromě pedagogické činnosti působí od roku 2004 jako vedoucí hráč skupiny hoboju v orchestru v milánském Teatro alla Scalla.

Fabien Thouand studoval hru na hoboj na Conservatoire National de Region de Paris ve třídě Jeana-Claude Jaboulay, kde v roce 1996 získal první cenu. Ve studiích dále pokračoval na CNSMD v Paříži pod vedením Jacquese Tyse a Jeana-Louise

Capezzaliho, kde byl rovněž oceněn první cenou, a to v roce 2000. Svá studia dokončil u Maurice Bourgea.

V roce 2001 získal 2. cenu na Mezinárodní soutěži při festivalu Pražské jaro a 3. cenu na Mezinárodní soutěži Giuseppe Tomassiniho v Petritoli. O rok později získal též 3. cenu v Toulon Wind Instruments International Competition.

Tato ocenění odstartovala jeho kariéru ve Francii i v zahraničí, ve které se zaměřil zejména na oblast orchestrální a komorní hudby. Jako sólista spolupracoval mimo jiné s orchestry La Monnaie (Brusel), Bayerischer Rundfunk Symphonie Orchester, London Symphonic Orchestra, Bayerische Staatsoper (Mnichov), Opéra de Lyon, Bamberger Symphoniker, Camerata Salzburg, Toulouse National Chamber Orchestra nebo Chamber Orchestra of Europe. Během své kariéry hrál pod taktovkou významných dirigentů, jako jsou například Riccard Muti, Loreen Maazel, Zubin Mehta, Claudio Abbado, Valery Gergiev nebo Daniel Barenboim. (21)

Studentkou Fabiena Thouanda na Royal College of Music skrze program Erasmus+ byla v zimním semestru 2016 studentka AMU Denisa Bílá.

3.4 Francouzští hobojisté, kteří se objevili v Čechách v rámci koncertní činnosti

3.4.1 Céline Moinet

Jednou z příležitostí slyšet francouzského interpreta v Praze byl koncert Pražské komorní filharmonie, která jako hosta uvedla francouzskou hobojistku Céline Moinet. Koncert se konal 9. listopadu 2011 ve Dvořákově síni Rudolfiny pod vedením dirigenta Gaetana d'Espinosa a (Program - A. Dvořák: Nokturno H dur pro smyčce, G. Bizet: Symfonie C dur "Římská", B. Martinů: Koncert pro hoboj a malý orchestr, A. Schönberg: Zjasněná noc pro smyčce Pozn.) na programu zazněl kromě dalších skladeb Koncert pro hoboj a malý orchestr Bohuslava Martinů. Uvést tento koncert na "domácí půdě" může být nesnadný úkol. Hobojistka se ho ujala se ctí, i když mne osobně překvapila poněkud subtilním tónem.

Céline Moinet (*1984) pochází z francouzského Lille. Je absolventkou Conservatoire National Supérieur de Musique v Paříži ve třídě Davida Waltera a Maurice Bourguea, pod jejichž vedením získala nejvyšší ocenění konzervatoře. Orchestrální zkušenosti získala během turné s Gustav Mahler Jugendorchester a orchestrem Národního divadla Mannheim. V pouhých 23 letech získala prestižní pozici sólo hoboisty ve Staatskapelle Dresden. Od té doby spolupracovala s dirigenty, jako jsou Zubin Mehta, Claudio Abbado a další. Jako host pravidelně vystupuje s vídeňskými filharmoniky a London Symphony Orchestra.

Céline spolupracuje s vydavatelstvím harmonia mundi, u něhož jí vyšly dvě alba; "Werke für oboe solo" se skladbami J. S. Bacha, C. P. E Bacha, L. Beria a B. Brittena a "Meditations" s úpravami operních melodií pro obsazení hoboje a harfy. Obě alba sklídila pozitivní ohlasy kritiků i veřejnosti a jejich prodej dosáhl vysokých tržeb ve francouzském, německém a anglickém nahrávacím průmyslu. Na základě tohoto úspěchu byla hobojistka pozvána do televizní show "Hvězdy zítřka" s Claudiem Abbadem.

Céline Moinet je žádanou sólistkou. Vystoupila například se Staatskapelle Dresden pod vedením Christopa Eschenbacha v Salzburku, v Suntory hall s The New Japan Philharmonic Orchestra a dalšími. Od roku 2003 vyučuje hoboje na Hochschule für Musik Carl Maria von Weber v Drážďanech a pravidelně vede mistrovské kurzy ve Francii, Německu a Japonsku.(22)

3.4.2 Albrecht Mayer

23. října 2016 vystoupil ve Dvořákově síni Rudolfiny spolu s Pražskou komorní filharmonií hoboista Albrecht Mayer (*1965). Na koncertě s velmi pestrým programem provedl tento sólista Berlínské filharmonie českou premiéru Koncertu pro hoboje a orchestr Frigyes Hidase. V druhé půlce večera pak spolu s koncertním mistrem PKF, Lukášem Pospíšilem, zahrál Vivaldiho Koncert pro hoboje, violoncello a smyčcový orchestr g moll RV 812 a po skončení obou skladeb ještě odměnil publikum dvěma bachovskými přídávky. Hobojista provedl recitál též 23. září 2015 v sousedním Slovensku, konkrétně v Bratislavě.

Albrecht Mayer je původem německý hobojista, jedním z jeho nejvýznamnějších učitelů je však Maurice Bourgue.

Další z jeho spojitostí s Francií je jeho častá spolupráce v komorní hře s přední světovou klavíristkou francouzského původu Heléne Grimaud, která v minulosti několikrát vystoupila v Praze (např. duben 2014), a účastnila se mimo jiné i turné s Českou filharmonií. Za zmínku také stojí album Albrechta Mayera z roku 2010 s názvem "Bonjour Paris" na němž spolu s orchestrem Akademie Sv. Martina v Polích (Academy of St. Martin in Fields) nahrál populární melodie francouzských skladatelů (G. Fauré, C. Debussy, M. Ravel, J. Francaix, E. Satie a další).

4 Česká hobojoá stopa ve Francii

Podle množství jmen, která mne napadala, když jsem přemýšlela koho z ostatních hobojistů v souvislosti se zkušeností se studiem u francouzského profesora nebo přímo se studiem ve Francii oslovit, je zcela zjevné, že francouzská hobojoá škola má na českou hobojoá školu značný vliv.

Se studiem ve Francii má též zkušenost řada hobojistů, kteří v současné době vyučují hru na hobojo na středních a vysokých hudebních školách v ČR. Kromě již zmíněného Jurije Likina, je to například Jan Thuri nebo Vladislav Borovka z pražské konzervatoře.

Vladislav Borovka

Vladislav Borovka (*1976), hobojoista České filharmonie (od roku 2011) a člen Českého noneta, je s francouzskou hobojoá školou spojený především studiem na Conservatoire Paul Dukas v Paříži u Jeana-Louise Capezzaliho v letech 2001 – 2002. Zúčastnil se též mistrovských kurzů pod vedením Maurice Bourguea, Thierryho Cammaerta, Güntera Passina a výše zmíněného Jeana-Louise Capezzaliho.

Co se týče zahraničního studia, v roce 1998 pobýval tento hobojoista též na tříměsíční stáži v japonské Toyamě. (23

Jan Thuri

Jan Thuri (*1975) je v současnosti profesorem hoboj na pražské konzervatoři. Hru na hoboj vystudoval na pražské konzervatoři pod vedením F. X. Thuriho a v letech 2000 – 2003 studoval pod vedením Ernesta Rombouta v Utrechtu. Během studií se zúčastnil interpretačních kurzů u francouzských profesorů Maurice Bourguea, Jeana-Louise Capezzaliho, Jacquese Tyse a Jérôme Guicharda.(24)

4.1 Michaela Hrabánková

Michaela Hrabánková pochází z Prahy, v současné době však žije v Paříži, kde vyučuje hoboj na konzervatoři Mstislava Rostropoviče v Maisons-Laffitte a věnuje se koncertní činnosti; jak sólově, tak ve spolupráci s orchestry jako Ensemble Matheus, Ensemble Linea a dalšími. Pravidelně též vystupuje na festivalech po celém světě (např. Rheingau Musik festival v Německu, Festival Hectora Berlioze ve Francii, Encuentro Oboistas v Buenos Aires a dalších), a vede mistrovské kurzy (např. na Gheorge Dima Music Academy v Rumunském Cluj-Napoca). V současnosti pořádá řadu koncertů s kytaristou Gabrielem Biancem v rámci propagace jejich společného CD “Divertissements”, které vyšlo letos na jaře u společnosti Ad Vitam records (Harmonia Mundi). Album obsahuje původní skladby pro hoboj a kytaru.

Českému publiku se v rámci tohoto “turné” dvojice představila 11. 7. 2017 na Kytarovém festivalu v Mikulově.

Michaela své hudební vzdělání započala u hobojisty Národního divadla Josefa Vacka, a následně studovala na pražské konzervatoři u Profesora F. X. Thuriho. Po jejím dokončení, částečně na popud Viléma Veverky pokračovala ve studiu na Hochschule für Musik v německém Karlsruhe u Prof. Thomase Indermühleho. Během tamních studií byla na Erasmu na CNSMDP v Paříži ve třídě Jacquese Tyse.

Mezi její úspěchy patří 2. cena na soutěži Českého Rozhlasu “Concertino Praga” v roce 2001. Po ukončení studia byla tři roky hobojistkou francouzského dechového kvinteta “Le concert Impromptu”, se kterým natočila album “French Music”. Tento soubor, podporovaný francouzským ministerstvem kultury, představila i v České Republice na mistrovských kurzech na pardubické konzervatoři a na JAMU

v Brně. V roce 2013 Michaela natočila pro Český rozhlas skladbu Koncert pro hoboj a malý orchestr Jana Rybáře, který jí byl věnován.

Michaela Hrabánková patří mezi tváře firmy Lorée a používá a reprezentuje strojky firmy Koje Reeds, malaisijského výrobce, který na základě jejich spolupráce vyvinul i model strojků nesoucí název "Michaela". (25)

4.1.1 Rozhovor

Myslíte, že je v dnešní době ještě možné mluvit o rozdílných "hobojových školách"?

„Toto je velmi zajímavá otázka, o které jsme hodně diskutovali s mým kolegou, španělským specialistou na historickou interpretaci, výrobcem historických nástrojů a hráčem na hoboj, Guillaurmem Beltranem.

V historii existoval orchestr v každém větším městě a hudebníci nebyli zvyklí cestovat a komunikovat s hudebníky z jiných zemí. Tím pádem byl vývoj v každé zemi odlišný, což známe například z baroka. Dokonce i výška ladění nebyla v té době sjednocena. S postupem času a s možnostmi cestování se začalo vše uniformizovat. V dnešní době se pomocí internetu vyvinul úplně nový ideál hobojové hry. Spočívá podle mého názoru hlavně v tom, nalézt kompromis mezi francouzskou lehkostí a německým ideálem kulatého, velkého tonu. Ve výsledku se vlastně všichni snažíme o jedno a to samé, nikdo se již dnes nechce odlišovat.

Je škoda, že se vytrácí to, co bylo v historii právě to zajímavé. Každý orchestr míval svůj charakteristický zvuk. V dnešní době, co se týče hoboje, je snad už jenom Vídeňská Filharmonie odlišná s jejich specifickými vídeňskými hoboji.“

Máte možnost srovnání německé a francouzské hobojové školy, mohla byste stručně uvést nejvýraznější rozdíly mezi nimi?

„Myslím, že z části jsem na tuto otázku odpověděla již v první otázce. Mám pocit, že i tyto dvě školy se snaží v dnešní době dojít ke stejnému cíli. Kdysi bývala francouzská škola symbolem úzkého a malého tónu a německá škola byla charakteristická velkým, kulatým zvukem, ale jakoby těžkopádností a velkým fyzickým vypětím při hře.

Dnešní každodenní praxe je, že většina orchestrů se snaží ušetřit a vyžaduje zkoušet, odehrát generálku a večerní koncert v ten samý den. Proto se snažíme najít takový typ strojku, který vydrží takový nápor a hráč bude schopen ještě večer odehrát koncert. Snažíme se získat francouzskou lehkost a zároveň německý krásný tón v jednom.“

Proč jste se po dokončení studií v Německu rozhodla zůstat ve Francii?

„Ono nešlo o nějaké velké rozhodování, měla jsem v plánu původně po dokončení diplomu u Thomase Indermuhleho ještě pokračovat sólistickou nástavbou. Oslovil mě tehdy fagotista, kterého jsem potkala během mé stáže na CNSM v Paříži a zeptal se mě, jestli bych neměla zájem se ucházet o místo v jejich komorním souboru. Poslala jsem svůj životopis a motivační dopis a byla jsem pozvána ke konkurzu, na základě kterého mě vybrali v tomto souboru působit. Ve Francii funguje výborný systém pro umělce na volné noze. Tento systém funguje tak, že pokud umělec vykazuje pravidelnou koncertní činnost, dostává poté část platu od státu. Samozřejmě je náročné se do tohoto systému dostat, ale jakmile v něm již jste, je to velmi praktické a umělec není nucen mít nějaké stálé místo v orchestru, může se věnovat komorní hudbě.“

Jak moc obtížné je prosadit se v Paříži jako interpret?

„Náročné to samozřejmě je, protože ve Francii je výborných hobojistů velmi mnoho. Z CNSM vychází každým rokem mnoho nových nadějných hráčů.“

Do povědomí jsem se dostala nejdříve díky dechovému kvintetu, ve kterém jsem působila 4 roky. Nyní jsme společně s kytaristou Gabrielem Biancem připravili zajímavý program originálních skladeb pro hoboj a kytaru. V letošním roce nám vyšlo CD « Divertissements », které již několikrát zaznělo ve francouzském rádiu France Musique a jsme zváni na mnoho festivalů.

Za úspěch považuji také pravidelné vystupování na kongresu « Francouzské Hobojové Asociace AFH », nebo na pařížském festivalu « Oboe Paris », na který jsou zváni přední hobojisté a pro mě je poctou být mezi nimi!

Jako interpret se poměrně často objevujete v ČR. Máte potřebu udržovat kontakt s domovem? Vznikají tyto spolupráce z Vaší iniciativy?

Do České republiky se vracím velmi často a ráda. Dlouhodobě spolupracuji především s Doležalovým smyčcovým kvartetem, se kterým jsme vystoupili například v rámci řady koncertů komorní hudby České Filharmonie v Rudolfinu. V současnosti pracujeme na novém, zatím utajeném projektu.“

4.2 Studenti AMU na Erasmu

Většina studentů hoboje na Akademii múzických umění v Praze směřujících skrze program Erasmus+ do zahraničí míří do Francie, a to i přes skutečnost, že se jedná o jednu z nejvíce finančně náročných zemí, co se týče základních výdajů.

V ostatních případech studenti v minulosti cestovali například do Rakouska (Lukáš Pavlíček studoval na Univerzitě Mozarteum v roce 2011), Nizozemska (Magdaléna Klárová na konzervatoři v Maastrichtu v roce 2016) nebo Anglie (Denisa Bílá na Royal College of Music v Londýně v roce 2016).

Studenty AMU, kteří studovali ve Francii skrze Erasmus+ jsou:

2006 Jan Souček – CNSMD Lyon

2010/2011 Kamila Mořková (Kozáková) – CNSMD Lyon

2013/2014 Denisa Bílá – CNSMD Lyon

2015 Jarmila Vávrová – CNSMD Lyon

2016/2017 Barbora Trnčíková – CNSMD Lyon

2016/2017 Anna Škreptáčová – CNSMDP

Dovolila jsem si oslovit studenty s několika dotazy ohledně jejich zkušeností se studiem ve Francii, viz Příloha č. 3.

V souvislosti s českými studenty ve Francii jsem se rozhodla zmínit hobojistku slovenského původu Annu Štrbovou (*1994), která v současnosti dokončuje bakalářské studium na Conservatoriu della Svizzera italiana v Luganu ve třídě Profesora Fabiena Thouanda.

„Ja som mala vždy veľmi blízko k francúzskej hobojovej škole, kvôli jej zvučnosti. Veľmi ma vždy fascinovalo, ako francúzsky hobojski kladli dôraz na rôzne timbry a farby zvuku a ako s ním narábali. Preto som sa rozhodla aj pre štúdium u Fabiena Thouanda, pretože to ako pracuje s tónom a jeho nasadenia sú podľa mňa jedinečne a v našich končinách nepočuješ často niečo také.“

5 Osobní studijní zkušenost

V roce 2016 jsem dostala možnost studovat skrze program Erasmus+ zimní semestr na Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Paris (dále jen CNSMDP) ve třídě Profesora. Davida Waltera.

Studium na této škole bylo mým velkým hudebním přáním. S francouzskou hobojobou školou jsem již měla zkušenost z různých mistrovských kurzů (například Francouzsko-česká hudební akademie v Telči), a od začátku mne lákala představa podívat se přímo do centra této školy; reálně jsem však o této možnosti začala uvažovat až po hobojobových kurzech v Ostravě v roce 2013, kde jsem se seznámila s profesorem Davidem Walterem. Myslím, že osobní kontakt a společná práce během ostravských kurzů byly pro mé přijetí na tuto školu rozhodující.

Na úvod této kapitoly je třeba uvést, že celý můj studijní program v Paříži byl ovlivněn častým cestováním. Dva týdny po začátku mého studijního pobytu v Paříži jsem vykonala konkurz do Komorní filharmonie v Pardubicích; o místo však bylo nezbytné se „rozehrát“ s kolegyní, která rovněž konkurz úspěšně vykonala. Později i nástup na toto místo ovlivnil délku mého studia na CNSMDP, jelikož jsem ke konci zimního semestru na konzervatoři dostala možnost studium na vlastní náklady prodloužit, ale tuto možnost jsem po dohodě s Prof. Walterem nevyužila. I nadále jsme však zůstali v kontaktu s možností kdykoliv přijet na CNSMDP na hodinu.

Každá cesta do Čech, jejichž počet i dobu trvání jsem se snažila omezit na minimum, narušila můj pobyt v Paříži. V tomto ohledu je třeba zmínit, že profesori či spoluhráči v komorní hře mi i přes jejich značné časové vytížení vyšli maximálně vstříc, a měla jsem možnost si všechny zameškané hodiny nahradit nebo v případě dechového kvinteta jsme přizpůsobili termín zkoušek. Nicméně jsem přesto nestihla využít všechny možnosti, které škola nabízí, například domluvit si více hodin u Prof. Jacquese Tyse, nebo poznat další hobojoby, kteří na CNSMDP působí, například asistenta hobojobové třídy Frederica Tardyho či hobojobistku Héléne Devilleneuve.

Další mimořádnou situací během mého studia byla stáž profesora Davida Waltera na Hochschule für Musik Felix Mendelssohn Bartholdy v Lipsku, právě v zimním semestru 2016, kde vedl hobojevou třídu Prof. Nicka Deutsche. Díky tomu, jsme společně absolvovali první dvě hodiny hlavního oboru a poté jeho místo na CNSMDP převzala hobojistka a profesorka na Conservatoire á rayonnement régional de Paris (dále jen CRR), Nora Cismondí. O této situaci jsem stejně jako naprostá většina lidí dopředu nevěděla. Z počátku tedy přišlo z mé strany velké rozčarování, neboť první dvě lekce s Prof. Walterem byl naprosto skvělé a přirozeně jsem byla nadšená, že v tomto duchu bude probíhat celý semestr; později jsem však zjistila, že Nora Cismondí je také vynikající a energická pedagožka a získala si mne svým hraním v hodinách. Nora Cismondí je absolventkou CNSMDP u Davida Waltera a Jacquesa Tyse a i když se její způsob vyučování od těchto profesorů lehce liší (například věnuje více času jednomu přednesu, komunikuje jiným způsobem se studenty,...), stejně jako oni, i ona vyžaduje od studentů nejprve zvládnuté základy hry na hoboj, jako je brániční dýchání a kvalitní strojky a až poté se věnuje dalším aspektům hry. Stejně jako zmínění profesori umí u studentů snadno objevit a pojmenovat konkrétní problém, najít vhodné řešení a snaží se jej společně s žáky odstranit a při hodině má neustále po ruce hoboj. Tato metoda, kdy všichni profesori na CNSMDP měli během výuky nablízku složený hoboj a jakmile bylo potřeba vysvětlit studentům určitou problematiku, svoji představu zahráli, byla pro mne jedním z největších rozdílů ve výuce oproti výuce v Praze. S tímto přístupem se setkávám nebo jsem se setkala na kurzech zahraničních profesorů (například na hodinách u Christiana Wetzela, Fabiena Thouanda, Dominika Wollenwebera nebo Jean-Louise Capezzaliho) i v Čechách na kurzech Viléma Veverky. Přiznám se, že tento přístup je mi blízký a poslech mnoha profesorů je mi inspirací a zároveň má výuka zpravidla větší spád. V případě hodin s Christianem Wetzlem v rakouském Payerbachu nešlo vždy o inspirativní zážitek, co se týče estetiky hudebního projevu, a tóny, které na hodině produkoval, nebyly vždy na koncertní pódia; jeho projev byl prostředkem, kterým chtěl studentům ukázat konkrétní představu nebo techniku a což se mu ve většině případů dařilo.

5.1 Poslech ostatních studentů, kolektiv v hobojevé třídě

Hlavním přínosem studia na CNSMDP nebyly jen hodiny hlavního oboru pod vedením významných profesorů. Stejně zásadní složkou byl pro mne poslech ostatních studentů, které jsem měla možnost slyšet kromě jejich hodin i na koncertech nebo během našeho společného hraní v orchestru. Velmi zajímavou zkušeností pro mne byla možnost zúčastnit se přehrávky, kterou pořádala Nora Cismondi spolu s dalšími dvěma profesory na její domácí konzervatoři (CRR), na které si studenti hoboje z CNSMDP před porotou místních hobojistů obehřávali repertoár na konkurz do Orchestre Pasdeloup, který se konal druhý den poté. Prostor dostala i studentka prvního ročníku na CNSMDP s krátkým programem na jiný konkurz, která přehrávku zahájila. Poté následovali čtyři studenti vyšších ročníků s party pro první kolo konkurzu a poté s přednesy a party do druhého kola. Měla jsem tak možnost slyšet zajímavé srovnání studentů jedné školy, přičemž tři z nich byli ze třídy Prof. J. Tyse a jeden ze třídy D. Waltera/N. Cismondi. Povinnými přednesy pro druhé kolo konkurzu byl Koncert C dur W. A. Mozarta a Koncert pro hoboje a malý orchestr R. Strausse. Svým pojetím přednesů a barvou tónu mne velmi oslovili dva hoboje z třídy Prof. J. Tyse, z nichž jeden – Ilyes Boufadden konkurz druhý den vyhrál.

Na výše popsaném konkurzu panovala přátelská a zároveň soustředěná atmosféra. Porota se snažila o vstřícné prostředí a bylo vidět, že chtějí povzbudit uchazeče k co nejlepším výkonům.

Ze zážitků během studia na CNSMDP jsem si odvezla pocit, že studenti hobojevé třídy mají stmelěný kolektiv. Přiznám se, že jsem mezi nimi necítila ani tak rivalitu, jako spíše respekt a snahu každého z nich tvrdě pracovat a jít si za svým cílem. U někoho prostřednictvím soutěží, u někoho prostřednictvím konkurzů nebo komorní hry. Studenti obou tříd společně měli i svoji hromadnou uzavřenou skupinu na sociální síti, kde se probíraly aktuální záležitosti, směňovalo se pořadí studentů na hodinách nebo domlouvala setkání hobojistů ve volném čase a podobné záležitosti. Do této skupiny jsem byla okamžitě přijata, stejně jako do kolektivu. Na začátku studia, během mého prvního orchestrálního projektu - dirigentských kurzů, mi ostatní hoboje ochotně pomáhali s jazykovou bariérou. Během dalšího projektu studentského orchestru mi pro změnu hoboje Nikhil Sharma zapůjčil na dvě

skladby svůj anglický roh i strojek. Mé kladné přijetí a zážitky přisuzuji z části štěstí na výjimečné lidi, které jsem potkala a měla po dobu studia kolem sebe; velkou zásluhu však dle mého názoru mají i profesori hobojoyých tříd, kteří se snaží vybudovat ve třídě dobrý kolektiv. Běžné mimo jiné bylo, že někteří studenti ze třídy Davida Waltera také příležitostně chodili na hodiny k profesoru Jacquesovi Tysovi.

Před Vánočními prázdninami jsme měli společnou přehrávku obou hobojoyých tříd, která byla přístupná i pro veřejnost. Koncertní vystoupení před sebou navzájem bylo malou výzvou pro většinu hobojoyů a řada studentů byla též lehce nervózní z veřejného vystoupení právě před Profesorem Tysem, který se koncertu účastnil spolu s Norou Cismondi jako divák. Někteří hobojoyisté na přehrávce vystoupili se svým komorním souborem, díky čemuž byl pestrý program. Program koncertu viz *Příloha č. 4*. Po koncertu následovalo kromě krátkého rozboru výkonů i rozloučení s Norou Cismondi, jelikož lednové hodiny už probíhaly opět pod vedením Davida Waltera.

Pokud se vrátím k poslechu ostatních studentů na hodinách, dalším rozdílem co se týče hodin hlavního oboru oproti mým hodinám v Čechách, byla v Paříži přítomnost ostatních studentů. Na hodinách Davida Waltera bylo vždy přítomno několik jeho studentů a velmi často se stávalo, že se na jeho výuku přijel podívat i zahraniční student nebo kolega. Hodiny s Norou Cismondi probíhaly většinou jednou týdně, a občas se stalo, že na hodinách neseděl nikdo z ostatních studentů jako posluchač. Tato situace nastala ve třídě z části proto, že většina studentů ze třídy Davida Waltera před nástupem na CNSMDP studovala právě na konzervatoři u Nory Cismondi a tudíž znali její styl výuky. Tuto domněnku mi někteří studenti potvrdili, o to častěji jsme se zároveň potkávali jako posluchači na hodinách Prof. Tyse.

Profesor Jacques Tys vyučoval dvakrát týdně, vždy jeden den hodiny bez klavíru a jednou v týdnu korepetice. Na jeho hodiny se čas od času chodili dívat a poslouchat i studenti jiných oborů, například studenti hry na klarinet nebo fagot.

Tato přítomnost ostatních studentů na hodinách měla přínos pro profesory, kteří nemuseli některé věci vysvětlovat opakovaně, i pro studenty. Kromě získávání informací od vyučujících profesorů, si poslechem člověk utváří názor, získává srovnání, často si také na projevu druhých všimne chyb, které si při svém hraní neuvědomuje. Toto „odborné publikum“ je též dobrou motivací k co nejlepším

výkonům pro vyučované studenty během hodin. Zároveň díky této situaci jsou studenti více zvyklí hrát před publikem.

Mne osobně se tento systém osvědčil na hodinách s profesorem Davidem Walterem během příprav na konkurz v Čechách, neboť zahrát si konkurzní program před celou hobojevou třídou bylo mnohem těžší, než následně v Čechách před konkurzní porotou.

5.1.1 Gabriel Pidoux

Jedním z mých spolužáků, spoluhráčů ve školním orchestru a přátel na CNSMDP byl Gabriel Pidoux, který co se týče hry na hoboj a osobnosti, je mi velkou inspirací. Díky soutěžním úspěchům je přes svůj nízký věk výraznou osobností mladé generace francouzských hobojistů.

Gabriel Pidoux (*1996) se začal věnovat hře na hoboj pod vedením Héléne Devilleneuve a následně ve třídě Jean-Clauda Jaboulaye a Nory Cismondi na regionální konzervatoři (CRR) v Paříži. V současné době je studentem národní konzervatoře v Paříži (CNSMDP) ve třídě Profesora Jacquese Tyse a Frédérica Tardyho. Zúčastnil se řady sólových mistrovských kurzů pod vedením Maurice Bourguea, Jeana-Louise Capezzaliho, Nicholase Daniela a festivalů komorní hudby La Roque d'Antherón, Vézère Festival a Festival Prades. Gabriel získal 1. cenu na mezinárodní soutěži Francouzské hobojevé asociace v roce 2014, 4. cenu a cenu veřejnosti na soutěži Be The One Oboe Competition a je vítězem Barbirolliho soutěže v roce 2017. Soustavně se zdokonaluje také ve hře na barokní hoboj u učitelů, jako jsou Antoine Torunczyk, Marcel Pensee nebo Alfredo Bernardini a působí v barokních souborech s Musiciens du Louvre - Grenoble, La Fenice a Sarbacanes.(26)

5.1.2 Jacques Tys

Profesor Jacques Tys patří mezi žáky Profesora Pierra Pierlota na pařížské národní konzervatoři (CNSMDP). Na tuto školu nastoupil po absolvování regionální konzervatoře Conservatoire National de Région de Reims. Během studií absolvoval též řadu konzultací u Maurice Bourguea a Thomase Indermühleho.

V roce 1984 získal na CNSMDP první cenu za studium hoboje. Dalším úspěchem bylo vítězství na mezinárodní soutěži v Tokiu v roce 1988. Je laureátem mezinárodních soutěží ve francouzském Toulonu a v Duinot v Itálii.

Od roku 1990 působí jako sólo hoboista v orchestru pařížské opery (Orchestre de l'Opéra de Paris) a podílel se též na nahrávkách pro Deutsche Grammophon. V minulosti působil též na vysoké škole v Karlsruhe a na mnoha dalších univerzitách, například na univerzitě v Thalahassee v USA, na Geidai University v Tokiu nebo na hudební akademii v Kanadě. Je jedním ze zakladatelů Orchestre Francais des Jeunes v roce 1995. V roce 1997 usedl v porotě mezinárodní soutěže F. Gilleta v Chicagu. Jako sólista, komorní hráč nebo pedagog se stále aktivně účastní mnoha mezinárodních hudebních festivalů a kurzů.

V současné době je profesorem hoboje na pařížské národní konzervatoři CNSMDP (od roku 1998) a působí v pařížské opeře.(27)

5.2 Hodiny s profesorem Davidem Walterem

Hodiny s Prof. Davidem Walterem byly naprosto osobitou záležitostí. Do výuky investoval obrovské množství energie, mnohokrát jsem ho během výuky při vysvětlování problematiky měla možnost vidět klečet na kolenu nebo naopak tančit. Jeho častou metodou bylo, že v úvodu každé hodiny nechal studenta zahrát ucelenou část koncertu, větu nebo celou skladbu bez přerušení pokud byla krátká, a po jejím dohrání se studenta zeptal na jeho názor na právě odvedený výkon. Chtěl od svých studentů slyšet sebereflexi, co bylo správně, kde byla chyba, případně proč. Až poté se do debaty vložil sám. Dle mého názoru tímto způsobem vedl studenty k samostatnosti a přemýšlení nad jejich provedením dané skladby. Vedl je k tomu, aby – zjednodušeně řečeno, věděli o každé notě, kterou hrají, a proč jí tak hrají.

5.3 Množství skladeb

Rozdíl oproti mým zkušenostem se studiem hry na hoboj v Čechách, byl v množství skladeb, které studenti během jednoho semestru přehráli. Pokud zrovna nepřipravovali skladbu na koncert nebo na konkurz, věnovali se jí studenti ve třídě Davida Waltera jednu, dvě hodiny hlavního oboru. Stejný model byl i ve třídě J. Tyse.

Podobný systém fungoval například i v cellové třídě CNSMDP, kde někteří studenti hráli například každé dva týdny na semináři nový přednes. Skladby nebyly vždy dokonale dotažené do detailu, ale velmi slušně “nahozené”. Díky tomuto systému studenti vypracovali velké množství přednesů, které měli k dispozici, a když bylo třeba, během krátké doby je dokázali dokončit do detailu a byli připraveni je veřejně použít.

Tento systém se odvíjí od schopnosti, nebo naopak právě díky tomuto systému získávají studenti CNSMDP schopnost cvičit maximálně efektivně. Pokud k jejich přípravě na hodiny hlavního oboru přičteme další aktivity, kterým se studenti musí věnovat, včetně komorní hry, hry v orchestru, teoretických předmětů a dalších činností, musí student mít schopnost nacvičit maximum látky během minimálního času. V tomto směru je dle mého názoru francouzská hobojová škola oproti české více vybavená, co se týče různých technických i tónových cvičení a metod. Jde o cvičení technicky obtížných spojů a delší úseků, cvičení jak pracovat s tónem, například jeho barvou v různých polohách a dynamikou, rytmická cvičení a další. Jsou to způsoby jak cíleně odstranit problém nebo zlepšit požadovanou schopnost v co nejkratším čase.

Během hodin s Norou Cismondi jsem dokázala zahrát mnoho míst, která se mi dříve hrála obtížně díky tomu, že profesorka dokázala snadno najít a pojmenovat, v čem spočívá problém a jak ho vycvičit nebo jak k místu přistoupit. Následně se během velmi krátkého času problém podařilo odstranit.

Mým největším nedostatkem v Paříži nebyla barva tónu nebo technika dýchání, ale nedostatky jsem měla zejména v rytmu a v pohybu těla při hraní. Při první hodině s Davidem Walterem jsem si uvědomila, že můj pohyb při hraní je často neuvědomělý, nesouvisející se samotnou hrou. V hodinách jsme se věnovali

možnostem jak si pohybem pomoci při hudebním vyjádření, aby byl součástí hraní a aby sloužil interpretovi.

Dalším prostředkem, kterým mne oslovil, a se kterým francouzská hobojová škola dle mých zkušeností pracuje, je pojem “směr”. S tímto pojmem jsem se setkala v dechových cvičeních i v přednesech. Někdy stačí, když konkrétní běh zahrajeme s představou “směru dopředu” a místo se hraje znatelně lépe. Lze také pracovat se směry posílání dechu do hoboje.

Další způsobem, který jsem již zmiňovala v první kapitole této práce a který mne oslovil, byl způsob jakým Nora Cisoni obzvláště v barokní hudbě využívala frázi, které byly klidné, odpočinkové a frázi, kde byl pohyb nebo kde se například vyskytovaly zajímavé modulace. Využívání kontrastů těchto míst bylo nejen užitečné, ale též zábavné pro hráče a tím pádem i pro posluchače.

5.4 Orchester

Orchester konzervatoře v Paříži má vzhledem k počtu studentů této školy během roku nesrovnatelně více koncertů, než kolik jich je například na AMU. V roce 2016/2017 bylo celkem dvacet programů. Studenti, kteří si zapíší předmět orchestrální hra, obdrží začátkem roku přehled všech orchestrálních programů, z nichž u několika mají označené T (Titulaire) nebo S (Suppléant). Podle toho vědí na celý rok dopředu, které programy mají povinné a na které jsou náhradníky. V případě, že student daný program hrát nemůže, musí sám zajistit náhradu v podobě jiného studenta školy, což nemusí být vždy snadný úkol. Včasné příchody a přítomnost na zkouškách jsou v orchestru konzervatoře povinnosti. Orchester má vysokou úroveň a pro studenty je příležitostí ukázat své schopnosti mezi ostatními studenty.

Systém zkoušek funguje na stejném principu jako v orchestru AMU; zkouší se vždy několik dní v řadě a blok je zakončen generální zkouškou a koncertem poslední den. Počet zkoušek se odvíjí od každého programu. **V příloze program a rozpis zkoušek koncertu Marca Lyse.**

Během jednoho semestru mého studia na CNSMDP jsem se zúčastnila tří programů s orchestrem konzervatoře a na dva jsem byla navržena jako náhradník. První orchestrální blok byly dvoudenní dirigentské kurzy studentů konzervatoře, které

probíhaly 26. a 27. září a na programu bylo Svěcení jara Igora Stravinského. Hned tento první blok byl pro mne velkou zkušeností. Kurzy byly celkem náročné, jelikož studenti dirigování se střídali po třiceti minutách a každý z nich dirigoval vždy jen zadaný úsek. Úseky na sebe nenavazovaly, některé jsme pro změnu hráli s více dirigenty. Vedoucí celého kurzu dirigent Alain Altinoglu zadával zcela pochopitelně místa obtížná na dirigování, takže orchestr musel často zastavovat. Náročné pro mne bylo ze začátku i orientovat se rychle v notách podle francouzských pokynů. Při tomto prvním programu jsme však měli skvělou pětičlennou hobojovou skupinu, díky níž byly kurzy velmi pozitivním zážitkem, a během kurzů bylo i na všech ostatních studentech vidět, že si výjimečnou Stravinského skladbu užívají a hrají s chutí.

Mým dalším orchestrálním blokem byl jazzový program 20. - 26. října, v němž jsem kromě hoboje hrála i anglický roh. Posledním blokem, který jsem hrála, byl koncert soudobé hudby, na jehož programu bylo „Lorem Ipsum pro mezzosoprán, ansámbl a elektroniku” Giovanni Bertelliho „Music for a while” Michaela Jarrella a „Hétérochronie pro dva hlasy a orchestr” Marco Suáreze. Hoboje byly obsazené pouze v poslední uvedené skladbě, která byla mimořádně rytmicky náročná a věřím, že nebýt zkušeného dirigenta Pierre-André Valadeho, skladbu by nebylo možné nazkoušet a provést. V této skladbě bylo odlišné i posazení orchestru, přičemž dechová sekce byla rozdělena na tři části po skupinách, kdy první hráči flétny, hoboje, klarinetu a fagotu seděli nalevo z pohledu publika, naproti nim, tedy napravo seděli hráči druhých nástrojů (flétna, hoboje, klarinet, fagot) a uprostřed seděli třetí hráči tytéž nástrojové skupiny.

Oba koncerty, které jsem hrála, se konaly v koncertním sále konzervatoře (salle d'art lyrique). Díky spolupráci konzervatoře s různými institucemi však probíhá mnoho koncertů orchestru i mimo areál CNSMDP, například ve velkém sále Philharmonie de Paris ve spolupráci s Ensemble Intercontemporain nebo v katedrále Notre Dame; v dubnu 2017 studenti s orchestrem navštívili a provedly dva koncerty v Brazílii.

5.5 Komorní hra

Vzhledem k počtu komorních uskupení na konzervatoři, není ani přes velký počet vyučujících profesorů možné, aby se na tento předmět přihlásili všichni studenti programu Erasmus. V roce 2016/2017 vyučovalo komorní hru dvacet profesorů, z nichž měli studenti možnost si vybrat, a mezi nimiž byl i David Walter nebo hobojista Laszlo Hadady.

Spoluhráče do komorní hry si na CNSMDP hledá každý student sám, společně pak založí uskupení a při vyplňování přihlašovacího formuláře označí tři profesory ze seznamu, který je součástí formuláře, u nichž by chtěli komorní hru studovat a z nichž jednoho jim pak vedení oddělení přidělí.

Během mého prvního orchestrálního programu mne oslovila fagotistka z konzervatoře, s nabídkou přidat se do dechového kvinteta pod vedením profesora Jense McManamy, s čímž jsem ráda souhlasila, i když jsem původně hledala jiné uskupení. Tři členové kvinteta byli studenti CNSMDP, které kromě mne doplnila klarinetistka z Finska, která byla na konzervatoři skrze Erasmus+ stejně jako já.

Mými spoluhráči v dechovém kvintetu na CNSMDP byli Hyunseo Cheon - příčná flétna, Camille Donnat Bart – fagot, Helmi Malmgren – klarinet a Antoine Moreau – lesní roh.

Moje původní představa navázat na dvouleté zkušenosti z dechového kvintetu, ve kterém jsem hrála na AMU v Praze, se brzy ukázala jako zcela mylná. Na přání flétnistky jsme pracovali na dechovém kvintetu Paula Taffanela, který jsem nikdy dříve nehrála a jehož autor si v oblibě polohy hobojevého partu nezadal s oblibou polohy pro druhý hoboje A. Dvořáka. Členkou kvintetu byla vynikající flétnistka původem z Japonska, která uměla zahrát dokonalé pianissimo, kterému však bylo velmi obtížné se vyrovnat, zejména právě ve spodních polohách. Díky těmto skutečnostem, v kombinaci s mými strojky, které v zimním období kdy jsme s kvintetem měli nejvíce hodin, procházely z neznámých důvodů krizí; byla pro mne komorní hra velkou výzvou. Dalším odlišným faktorem oproti mým dosavadním zkušenostem bylo, že fagotistka Camille hrála na "francouzský typ" fagotu, což byl fagot s odlišnou barvou zvuku, než s jakou jsem se doposud setkala. S klarinetistkou jsme se shodly, že disponoval poměrně úzkým tónem, ke kterému bylo obtížnější se

doladit. Nicméně ladění se našemu souboru dařilo pěkně, a výzvou byly především dynamické požadavky profesora a interpretace jeho mnoha hudebních nápadů. Jens McManama (*1956) kromě pedagogické činnosti na CNSMDP působí jako sólo hornista v Ensemble Intercontemporain, kde jsem ho shodou okolností měla možnost slyšet jako sólistu na koncertě v Citée de la Musique hned na začátku mého pobytu v Paříži. Profesor McManama je velmi výraznou osobností a hodiny pod jeho vedením byly obohacující zkušeností. Na konci semestru, v lednu 2017 jsme s kvintetem úspěšně vykonali zkoušku z komorní hry před porotou.

5.6 Shrnutí - očekávání vs. reálná zkušenost

Příhlášku do školního kola programu Erasmus+ jsem během studií podávala celkem třikrát, pokaždé s jiným očekáváním. Poprvé jsem žádost o studium v zahraničí podala ve druhém ročníku bakalářského studia na AMU s naprostým nadšením, a přáním jet studovat do Lyonu, k Profesoru Capezzalimu. Prošla jsem školním kolem, avšak abych mohla jet studovat do zahraničí, musela jsem si vybrat jakoukoliv jinou zemi než Francii, což jsem tehdy odmítla. Postupem času se mé priority měnily, a s nimi i instituce na přihláškách.

Pokud student chce být přijat na zahraniční školu, o kterou bývá velký zájem, musí uvažovat strategicky. Každý profesor může zpravidla do své třídy přijmout jen jednoho žáka na semestr nebo na rok. Jak vyplývá i z dotazníků ostatních studentů AMU kteří studovali ve Francii, šanci na přijetí zvyšuje osobní kontakt s profesorem, do jehož třídy se student hlásí. Častokrát ani nezáleží, zda je student „nejlepší“ interpret ze všech uchazečů, ale spíše jak schopný je vstřebávat nové informace a dělat pokroky. Většina hobojistů v dnešní době nabízí možnost konzultací nebo působí na hudebních kurzech, není tedy problém požádat je o hodinu a přesvědčit se, zda bude spolupráce fungovat.

Na Erasmus+ na CNSMDP jsem nastoupila v září 2016. Před odjezdem do zahraničí jsem neměla téměř žádné konkrétní cíle nebo problémy při hře, na kterých bych chtěla pracovat. Vážila jsem si šance studovat na této prestižní škole a možnosti strávit jeden semestr mezi francouzskými studenty hoboje. Těšila jsem se především na úroveň hry hobojistů a na hodiny s D. Walterem, během kterých jsem chtěla pracovat na programu svého magisterského koncertu.

Samotné studium na konzervatoři má očekávání předčilo. Studenti hráli na vysoké úrovni a jejich hra mi byla inspirací především po tónové a technické stránce. Všichni profesori, pod jejichž vedením jsem měla možnost pracovat, byli profesionálové ve svém oboru, vždy věcní a zároveň otevření lidé. Komunikace mezi nimi a studenty naprosto fungovala a ve většině případů probíhala v pozitivním, uvolněném duchu. Profesori měli zároveň u studentů přirozený respekt, především profesor Jacques Tys.

Celková atmosféra v hobojoych třídách byla tvůrčí a pro mne osobně byla velkou motivací ke cvičení a hře na hoboj vůbec. Nešlo ani tak o motivaci nebo snahu vyrovnat se ostatním studentům, ale z nějakého důvodu mne bavilo samotné hraní na nástroj, práce na přednesech a na zdokonalování svých schopností. Zároveň mne uvědomění si těchto pocitů přivedlo k zamyšlení a přehodnocení dřívějších postojů a přístupu ke hře na hoboj. Cvičná studia na CNSMDP nejsou nejvhodnějším prostorem ke cvičení, i přesto jsem téměř vždy využila možnost zapůjčené třídy do poslední chvíle, tedy do okamžiku kdy mně přišel vystřídat další student.

Poslední věcí, která předčila má očekávání, bylo samotné město Paříž. Nikdy předtím jsem v této metropoli nebyla a kromě poměrně složitého hledání bydlení před odjezdem na studium mne nechávala chladnou. Shodou okolností jsem však (od října) bydlela v samotném centru města, v pěší vzdálenosti od Montmartru či Musée de Louvre a mírně řečeno si mne město získalo. Díky jeho historii, kterou jsem neustále obdivovala prostřednictvím architektonických památek a také rozloze, kterou jsem mnohokrát pozorovala z výšky, k němu cítím respekt.

Co se týče hudební inspirace, během svého pobytu jsem měla možnost navštívit mnoho koncertů, mimo jiné několik koncertů Ensemble Intercontemporain, Chamber Orchestra of Europe či Philharmonic Orchestra de Paris. V Musée de Louvre jsem si prohlédla obrazy, které byli inspirací pro Silvestriniho etudy a dále jsem navštívila kostel, v němž působil během svého života Francois Couperin.

6 Závěr

Pojem *francouzská hobojobá škola* je i v současné době stále platný pojem, a je mezi hobojobisty stále používán. Pro většinu hobojobistů vyjadřuje stejné aspekty, kterými jsou ve většině případů kulatý tón, práce s barvami tónu, technická vybavenost interpreta a lehkost projevu. Co se týče způsobu výuky a požadavků na hráče, je francouzská škola spojována se znalostí harmonických i historických souvislostí při nastudování skladby, hledáním inspirace u jiných nástrojů.

Zásadní vliv na několik generací české hobojobové školy včetně současné generace hobojobistů má francouzsko-česká hudební akademie v Telči a zejména profesor hobojobe Jean-Louis Capezzali, a jeho kolegové Jérôme Guichard a Fabien Thouand.

Z pohledu zeměpisných souvislostí je pojem *francouzská hobojobá škola* v současné době platný pouze z historického hlediska, jelikož jde o způsob interpretace a výuky, který je rozšířený v mnoha zemích světa a jeho významní představitelé působí též na předních institucích mimo Francii. Název však stále odkazuje na bohatou historii a francouzské kořeny této školy, která zásadním způsobem ovlivnila vývoj toho nástroje a školu s ním spojenou.

Během tvorby této diplomové práce jsem si stále více uvědomovala, jak širokým tématem *francouzská hobojobá škola* je, kolik jejích jednotlivých stránek by stálo za samostatné zpracování nebo kolik pozornosti by si zasloužili jednotliví představitelé. Při své práci jsem se nakonec zaměřila na zpracování svých dosavadních zkušeností. Práce je ve výsledku více povrchní, než jsem původně zamýšlela.

Jsem vděčná za možnost nahlédnout do centra této interpretační školy, za cenné zkušenosti. Jsem vděčná, že jsem mohla své zkušenosti a myšlenky zaznamenat v této diplomové práci.

Soupis citací použitých pramenů a literatury

Knižní zdroje:

- (1) (Otakar NEBUŠKA: Divadla, Hudební revue I (červen 1908), č.6, s 311-314.)
- (2) *Škola hry na hoboj*. 4. vydání. Praha: Bärenreiter Editio Praha, 2000. ISBN M-2601-0067-1.
- (3) *Škola hry na hoboj*. 4. vydání. Praha: Bärenreiter Editio Praha, 2000. ISBN M-2601-0067-1.
- (4) *Škola hry na hoboj*. 4. vydání. Praha: Bärenreiter Editio Praha, 2000. ISBN M-2601-0067-1.
- (5) *Škola hry na hoboj*. 4. vydání. Praha: Bärenreiter Editio Praha, 2000. ISBN M-2601-0067-1.
- (6) *Bate, Philip. The Oboe. Ernest Benn Limited, London, 1956. Pages 52-81, "The Oboe in the 19th Century".*
- (7) (8) Conrey, George A. The Paris Conservatory: Its Oboe Professors, Laureates (1795-1984). *Journal of the International Double Reed Society* 14:7-17, 1986.

Webové zdroje:

- (8) O programu. *Erasmus+* [online]. 2018, 2018 [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <http://www.naerasmusplus.cz/cz/o-programu/>
- (9) HOWE, Robert. Historical Oboes 2: Development of the French Simple System Oboe 1800 - 1840. *The double reed* [online]. 2001, 2001, 1(24), 17 [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <https://www.idrs.org/publications/controlled/DR/DR24.1.pdf/Historical.pdf>
- (10), (11) HOWE, Robert. Historical Oboes 2: Development of the French Simple System Oboe 1800 - 1840. *The double reed* [online]. 2001, 2001, 1(24), 17 [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <https://www.idrs.org/publications/controlled/DR/DR24.1.pdf/Historical.pdf>
- (12) Our Story. *Buffet-Crampon* [online]. 2016 [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <http://www.buffet-crampon.com/en/our-story/>
- (13) History. *Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Paris* [online]. Paris [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <http://www.conservatoiredeparis.fr/en/lecole/histoire/>
- (14), (15) Historie. *Pražské jaro* [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: https://festival.cz/?page_id=46070
- (15) Grosso Johannes. *Marigaux* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <http://www.marigaux.com/musiciens/johannes-grosso-2>
- (16) Biography. *Ivan Podyomov* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <http://www.podyomov.com/biography.htm>
- (17) OBOE: Jurij Likin. *Hudební fakulta JAMU* [online]. Brno, 2017 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://www.masterclass.jamu.cz/en/index.php?a=masterclasses/oboe>

- (18) , (19) David Walter. *Mariinsky Theatre Official* [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: https://www.mariinsky.ru/en/company/orchestra/oboe/david_walter
- (19) Jean-Louis Capezzali. *NAXOS* [online]. 2018, 2018 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: https://www.naxos.com/person/Jean_Louis_Capezzali/85618.htm
- (20) Jerome Guichard. *Marigaux* [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://www.marigaux.com/musiciens/jerome-guichard>
- (21) Biografia. *Fabien Thouand* [online]. 2018, 2018 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://fabienthouand.com/en/biography>
- (22) VITA. *Celine moinet* [online]. 2018, 2018 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://celinemoinet.com/vita/>
- (23) Vladislav Borovka. *Česká filharmonie* [online]. 2018, 2018 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.ceskafilharmonie.cz/o-nas/orchestr/clenove-orchestru/hoboje/vladislav-borovka/>
- (24) Jan Thuri. *Pražská konzervatoř* [online]. 2007, 2007 [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: <http://www.prgcons.cz/old/thuri.asp.htm>
- (25) Biography. *Michaela Hrabánková* [online]. [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: http://www.hrabankova.com/crbst_1.html
- (26) Biogabrielpidoux2017. *Orchestre des pays de savoie* [online]. [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: <http://orchestrepayssavoie.com/wp-content/uploads/biogabrielpidoux2017.pdf>
- (27) Jacques Tys. *Festival en Vallée d'Olt* [online]. [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: <http://festivalolt.com/festival-en-vallee-d-olt-musicien-jacques-tys-hautbois/>

7 Přílohy

Příloha č. 1

Přehled laureátů soutěže Pražského jara v oboru hoboj

Interpretační soutěž	1. cena	2. cena	3. cena
1953	Tivadar Bántay Maďarsko Stanislav Duchoň Československo Vladimír Kurlin SSSR	Vítězslav Hanus Československo	Andrej Mozel Polsko
1959	Jacques Vandeville Francie Lothar Koch NSR	Miloslav Hašek Československo Pavel Verner Československo Jiří Mihule Československo Jaroslav Janků Československo	Karel Lang Československo László Bohr Maďarsko Don Theodore Jaeger USA
1968	Jiří Kaniak Československo	Burghard Glätzner NDR	Radu Chisu Rumunsko

	Maurice Bourge Francie		Oleg Sokolov SSSR Ingo Goritzki NSR
1974	Radu Chisu Rumunsko	Alexandr Afanasiev SSSR	Thomas Indemühle Švýcarsko Jean-Paul Barrellon Francie
1977	Jan Adamus Československo	Chaniafi Chinakaiev SSSR	Jürgen Dietze NDR Thomas Indermühle Švýcarsko
1981	cena nebyla udělena	David Walter Francie	Jürgen Dietze NDR Tomislav Novák Československo Jochen Müller- Brincken NSR
1986	Liběna Séquardtová Československo	Simon Fuchs Švýcarsko Dušan Foltýn Československo	Jean-Louis Capezzali Francie Emanuel Abbühl Švýcarsko
1991	Diana Doherty Belgie	Francois Leleux Francie	Jana Brožková Československo
1996	Stefan Schilli Německo	Giovanni de Angeli Itálie Zbyněk Müller Česká Republika	nebyla udělena

2001	Kalev Kuljus Estonsko	Fabien Thouand Francie	Vladislav Borovka Česká Republika Nora Cismondi Francie
2008	Ivan Podyomov Rusko	Emmanuel Laville Francie	Jan Souček Česká Republika Philippe Tondre Francie
2014	Johannes Grosso Francie	Marc Lachat Švýcarsko	Ricardo Barbosa Pereira Brazílie

Příloha č. 2

Seznam kantorů v jednotlivých ročnících ostravských hobojových kurzů:

2005 - Richard Killmer (USA), Marlén Vavříková, Dušan Foltýn

2007 - Omar Zoboli (Švýcarsko), Marlén Vavříková, Dušan Foltýn

2009 - Nancy Ambrose King (USA), Marlén Vavříková, Dušan Foltýn

2011 - Gordon Hunt (Anglie), Sandro Caldini, Marlén Vavříková, Dušan Foltýn

2013 - David Walter (Francie), Sandro Caldini, Marlén Vavříková, Dušan Foltýn

2015 - Daniel Stolper (USA), Sandro Caldini, Marlén Vavříková, Dušan Foltýn

2017 - Nicholas Daniel (Anglie), Sandro Caldini, Marlén Vavříková, Dušan Foltýn

Příloha č. 3

Dotazníky studentů

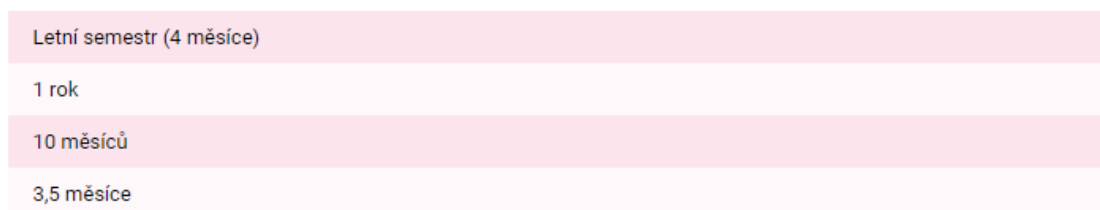
1. Na jaké škole ve Francii jsi studoval/a?

4 odpovědi

2. Jak dlouhou dobu jsi strávil/a na Erasmu ve Francii?

4 odpovědi

3. Proč jsi se rozhodl/a pro studium ve Francii?

4 odpovědi

K francouzské škole mě vedl již na konzervatoři prof. Vladislav Borovka, který sám studoval v Paříži u J. L. Capezzaliho a sám mi Francii ke studiu doporučoval. Jean-Louis Capezzali vyučuje každý rok na kurzech v Telči, kam jsem začala jezdit a jeho styl výuky a hudební citění je pro mě přímo srdeční záležitostí. Kromě toho jsem během kurzů cítila vždy obrovský pokrok, proto jsem se rozhodla jet k němu na delší dobu v rámci programu ERASMUS, což naštěstí vyšlo.

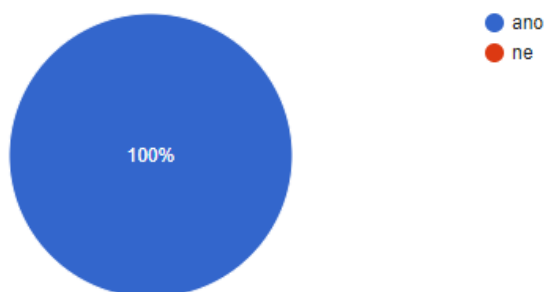
Protože o mě projevíli zájem

Líbí se mi styl francouzské hobojové školy.

Osobní kontakt s profesory CNSMD v Lyonu a sympatie k francouzskému stylu hraní.

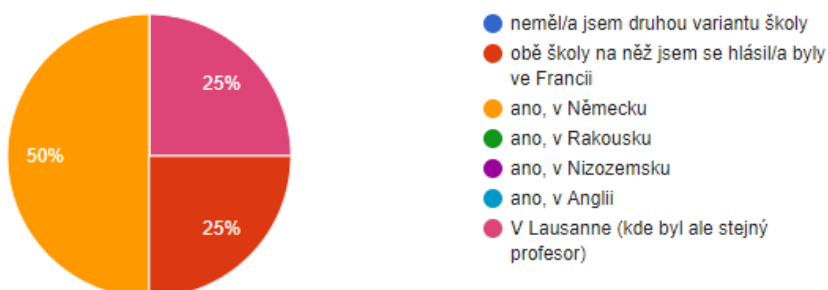
4. Měl/a jsi v žádosti o studium v zahraničí francouzskou školu na prvním místě?

4 odpovědi

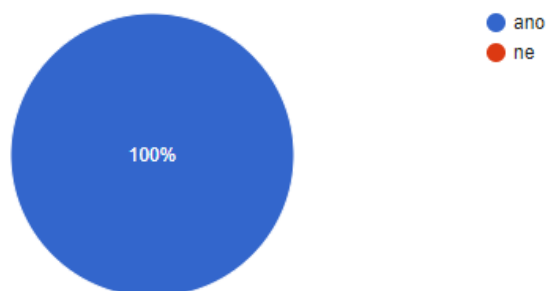
5. Měl/a jsi v žádosti o studium v zahraničí jako další možnost školu v jiné zemi?

4 odpovědi

6. Znal/a jsi se osobně s profesorem, ke kterému jsi jel/a studovat do zahraničí než jsi podal/a žádost o Erasmus?

4 odpovědi

7. Přineslo Ti studium v zahraničí zásadní studijní zkušenost nebo vyřešení konkrétního problému ve hře?

4 odpovědi

Možná právě ten sebejistější přístup a velmi přínosné pro mě bylo několik způsobů, jak se můžu rozehrávat a procvičovat tak tónovou a prstovou techniku.

Určitě jsme se snažili víc problémů řešit a našla jsem nové možnosti a způsoby jak si pomoci.

Ano, mnoho. Především inspiraci k další práci.

Studium bylo velkou inspirací, která mi naznačila, jak řešit herní problémy, se kterými jsem se v té době potýkala. Nedá se však říci, že by je samo studium v zahraničí vyřešilo. Byl to pomocník na dlouhé cestě hledání, kterou musí každý interpret absolvovat sám, tzn. hledat sám..

8. S jakými největšími rozdíly ve výuce ve Francii oproti výuce v Čechách jsi se setkal/a?

4 odpovědi

Ve Francii se hodně věnují tvorbě zvuku. Široký a kulatý zvuk je tam samozřejmostí. U nás bych řekla, že to není na prvním místě (to ale mluvím obecně a ne o konkrétních profesorech). Jiné je to možná také v nárocích profesora na studenta a v celkovém přístupu, který v zahraničí obecně shledávám sebevědomější. Větu: "to je moc těžké, na to ještě nemám", jsem ve Francii nikdy neslyšela.

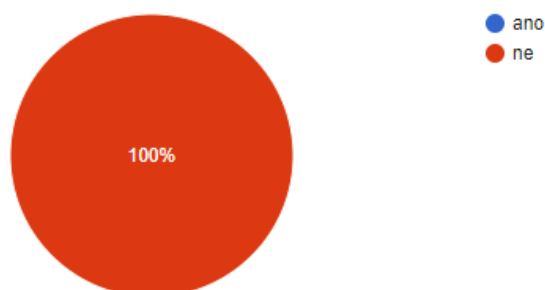
Větší důraz na technickou vybavenost ale zároveň obrovský důraz na prožitek hudby a předávání emocí. Společné hledání problémů, větší vášeň hrát jak profesori a ostatní hobojisté tak u mě

Aktivnější přístup k řešení technických problémů a hry samotné, jiná perspektiva, práce v hodinách je aktivnější.

Široký záběr repertoáru od baroní hudby (s velmi poučnou interpretací) až po hudbu soudobou, jejíž interpretace byla naprostou samozřejmostí pro všechny již od prvního ročníku.

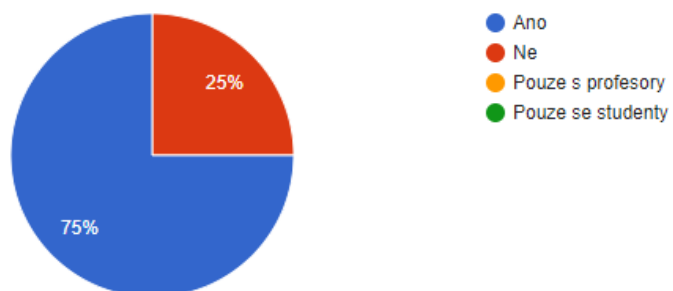
9. Setkal/a jsi se s informacemi, které Tě neoslovili a které v budoucnu nebudete využívat?

4 odpovědi

10. Zůstal/a jsi v po návratu z Erasmus v kontaktu s profesory a studenty zahraniční školy?

4 odpovědi

16/12 2016 salle Ravel 18:30h

Audition de la classe de hautbois

Étudiants de classe du professeur David Walter et professeur Jacques Tys

Henri Dutilleux
Sonate pour hautbois et piano

Jean-Maurice Messelyn

Johann Wenzel Kalliwoda
Concertino pour hautbois et orchestra op.110

Audrey Crouzet

Antonio Vivaldi
Concerto pour hautbois RV447

Anna Skreptacova

Carl Philipp Emanuel Bach
Sonate pour hautbois Wq. 135

Gabriel Pidoux

Jan Dismas Zelenka
Trio sonate n.2 Sol mineur

Audrey Crouzet, Constant Madon

Clara Schumann
Trois romans pour hautbois et piano op.22

Nikhil Sharma

Richard Wagner
Tristan et Isolde, extrait d'orchestre

Victor Grindel